

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 31 (1760)

П'ятниця, 2 серпня 2013 р.

Видавець з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

НА ПОЖАРИЩІ ВЛАСНОГО СЕРЦЯ

Ім'я декана факультету журналістики Київського державного (Національного) університету імені Тараса Шевченка в 1955-57 роках Матвія Михайловича Шестопала лише в останнє десятиріччя повернулося із забуття письменницькі та журналістські кола України. 20 серпня 1986 року його ім'я попинуло назавше в небеса вічності, нагадуючи нам про честь і чесність, правду й гідність, ідеали й ідолів.

У 50-х роках минулого сторіччя при написанні ним кандидатської дисертації про українську радянську фольклористику науковим керівником його праці був Максим Рильський. А коли фронтовик гвардійський майор Шестопал працював деканом факультету журналістики, то його вихованцями були майбутні українські майстри слова і публіцисти: Борис Олійник, Василь Симоненко, В'ячеслав Чорновіл, Вадим Пепа, Микола Сом, Степан Колесник, Анатолій Москаленко,

Микола Шудря, Віктор Полковенко, Дмитро Онкович та інші. Пронього згадує в своїх мемуарах Й.Ілля Еренбург, цитуючи листа з діючої армії до газети «Красна звезда», в котором Матвій Шестопал обурюється сталінською пропагандою, що кричала про те, що кордон на замку, а насправді німецькі війська майже безперешкодно окупували «мою голубоглазу Україну» (І. Еренбург «Люди. Роки. Життя», «Радянський письменник», 1990, т. 2, с. 232).

У 1965 році викладача зарубіжної преси, улюблена студітів позбавлено університетської кафедри «за український буржуазний націоналізм без права викладання в навчальних закладах». Іван Дзюба згадує цю ситуацію щодо переслідування Матвія Шестопала та студентів, що його підтримували, у відомій праці «Інтернаціоналізм чи русифікація».

До кінця життя Матвій Михайлович залишався напівзабутим, але

незламним українським патріотом, що створював унікальні документальні твори. «Спеціалісти» спецслужби зламали не лише духовне, а й родинне його життя. Проте знайшлася добра людська душа — Катруся, Катеринка, Катя, як він її називає в листах і творах, которая обігріла його змучене життя своєю любов'ю, відданістю і жертвіністю. Катерина Володимирівна Шестопал народила доньку Оленку, названу на честь його мами Олени Харитонівни. Дідусь Матвій утішався б сьогодні своїми чотирма онучентами.

Вже після смерті побачили світ його унікальні науково-документальні дослідницькі історичні праці «Євреї на Україні» (Київ, 1998 р.), спогади його вихованців у книзі «Наукові читання Інституту журналістики на пошану М. М. Шестопала» (Київ, 2008 р.), «Літературні кизаки на дорогах історії» (Київ, 2012 р.). Ще чекають свого видавця

Барельєф М. Шестопала в Інституті журналістики

грунтовні праці «Скільки років українцям», написана в 1983 році, «Журналістська діяльність Карла Маркса і Фрідріха Енгельса», рекомендована до видання наприкінці 60-х, але так і не побачила світ, та інші.

Завдячуячи зусиллям його вихованців та підтримки голови Українського фонду культури Бориса Олійника, ректора КНУ імені Т. Шевченка Леоніда Губерського та патріотичного ентузіаста — доцента Івана Забіяки з Інституту журналістики, торік в журналістському корпусі відкрито барельєф невпокоренному декану, науковцю-педагогу, журналісту-публіцисту, патріоту України Матвієві Михайловичу Шестопалу. У відкритті брали участь Борис Олійник, Микола Сом і численні його вихованці-журnalisti. А на інститутській алеї імені декана М. Шестопала відкрито пам'ятний знак із кудашівського граніту, виготовлений, подарований і змонтований патріотичними шанувальниками з Дніпропетровщини.

Пропоную до друку з неопублікованого — його автобіографічну новелу «Двос», збережену в архіві кіївської вчительки Галини Петрові Сидоренко.

Михайло СКОРИК,
журналіст-шестопалівець
м. Дніпропетровськ
(Продовження на 7-й стор.)

Вивіски «українські» і «для українців» — бо в Україні?..

Борис Олійник, Микола Сом та журналісти-вихованці на відкритті алеї М. Шестопала (2012 р.)

ГАСЛО «УКРАЇНА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ» ПРОВОКУЄТЬСЯ УКРАЇНОФОБАМИ

Гасло «Україна для українців» я ніколи не вважав оптимальним. Та, певно, не я один... Що 20 років тому відомий журналіст (на той час редактор львівської газети «Post-Поступ») Олександр Кривенко у своїй програмній статті «Україна моя маргінальна» писав з цього приводу так: «Якщо сьогодні хтось голосить «Україна для українців», то йому слід би уточнити: для політичних українців. То єтнічних українців, залишилося, мабуть, чоловік сорок, враховуючи всі кровозміщення з часів половецьких. Якщо обстоювати ідею етнічної України, то треба насамперед відмовитися від колонізованими українцями Донбасу, Криму, південних степів, Слобожанщини, частини Буковини, а про Кубань і Зелений Клин взагалі слід забути... Чомусь жоден

із безкомпромісних апологетів формування нації та держави на етнічному принципі подібні думки не висловлюють, мабуть, за своє реноме правовірного націоналіста».

Тепер, з висоти прожитих двадцяти років, можна висловити деякі думки з цього приводу. На жаль, Сашко, з яким я був трохи знайомий, загинув у автомобільний катастрофі, не доживши лише місяць до своїх сорока років. Це сталося у 2003 році. На той час наші погляди суттєво не розходилися, думаю, що й тепер Олександр Кривенко погодився б зі мною. Все ж, він був українським патріотом, хоча за ту статтю його дуже критикували у Львові. Мовляв, надто вже очорнив у своєму програмному документі реальну Україну...

ВОНО НЕ ЗРОБИЛО УКРАЇНУ БІЛЬШ УКРАЇНСЬКОЮ

Що ж можна сказати тепер? Україна лише для етнічних українців — це, звичайно, неправильна установка. Правильніше б сказати, вона для тих, хто її любить. Для тих, хто шанує її мову і культуру, бажає цієї землі процвітання. Хай би він при цьому був росіянином, євреєм, греком чи кримським татарам. А ось ті, хто ненавидить нашу землю і наш народ, повинні мати законне, підкріплene Конституцією, право

безперешкодно покинути цю країну і жити серед того народу, який здається ріднішим і більшим. Гасло «Україна для українців», ретранслюване провокаторами і вітчизняними дурнями, як і слід було чекати, не зробило Україну більш українською і не дало витворити з нас певний моноліт — українську політичну націю. У рамках такого моноліту українофобам було б незатишно... А так вони залишилися на місцях, нікуди не емігрували і не перевиховались.

Не секрет, що російські шовіністи завжди використовували у своїй антиукраїнській діяльності це радикальне і немудре гасло. Хоч насправді, його ніхто й не думав активно реалізовувати в Західній Україні. І українофоби це добре знали. Але їм було потрібне це гасло! Бо на Південному Сході усі двадцять незалежних років активно втілювалися в життя саме їхня програма: «Україна — не для українців»...

(Продовження на 5-й стор.)

стор. 3

УКРАЇНА —
ФЛОТ — РОСІЯ:

РАЗОМ
МОЛИЛИСЯ
І ПАРАД
ДИВИЛИСЯ...

стор. 6

ДО 200-РІЧЧЯ
КОБЗАРЯ

ШЕВЧЕНКО
І РУДАНСЬКИЙ

стор. 12

НЕ ПРОСТО
БІБЛІОТЕКАР...

БЕРЕГІНЯ
ХРАМУ
КНИГИ

**КРИМСЬКА
СВІТЛИЦЯ**

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети «Кримська світлиця» нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства «Просвіта»
«БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ»

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неє автори.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.

Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редагувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЙ:
95006, м. Сімферополь,
вул. Гагаріна, 5,
2-й пов.,
к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Друкарня: ТОВ «ВПК «Експрес-Поліграф»
вул. Фрунзе, 47-б
м. Київ, 04080
Тираж - 2000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне
газетно-журнальне
видавництво»
Генеральний директор
Олеся БІЛАШ
03040, м. Київ,
вул. Васильківська, 1,
тел./факс
(044) 498-23-65
Р/р 37128003000584
в УДКСУ у м. Києві
МФО 820019
код ЕДРПОУ 16482679
E-mail:
vidavniectvo@gmail.com

ПРЕЗІДЕНТ ВИСЛОВИВ СПІВЧУТТЯ У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ТРАГІЧНОЮ ЗАГИБЕЛЮ ОЛЕКСАНДРА БАРТЕНЄВА

Президент України Віктор Янукович висловив співчуття у зв'язку із трагічною загибеллю Героя України, мера Феодосії Олександра Бартенєва.

«Як несправедлива і безжалісна смерть, забираючи дорогих нам людей. Для всіх, хто знав і працював разом із Олександром Володимировичем, він залишиться люблячим чоловіком і батьком, вірним другом, виваженим та мудрим керівником, Людиною, яка вірою і правою служила своєму місту та Українській державі. Поділяю гіркий біль непоправної втрати, схиляю голову в глибокий скорботі і сумую разом з

вами», — йдеться у співчутті Віктора Януковича рідним, близьким та колегам О. Бартенєва.

Прес-служба
Президента України
Віктора Януковича

* * *

Як повідомив УНІАН, на О. Бартенєва напали в ніч на 27 липня, коли він зайдов у під'їзд п'ятиповерхівки, поставивши машину в свій гараж. Чоловік середнього зросту і міцної статури з відстані майже півтора метра вистрілив у спину мера. Зав'язалася боротьба. Злочинець втік, забравши барсетку Бартенє-

ва з грошима і документами. Міліція знайшла сумку без грошей. Розслідування проводиться за статтею КК «розбій» і «умисне вбивство». Бартенєв помер у лікарні, не проживши й доби. Йому було 57 років. Він мав звання Героя України. Двічі, у 2008 і 2010 роках, обирається мером. У зв'язку зі смертю О. Бартенєва у Феодосії оголошено триденний траур.

ДРУЗІ БАРТЕНЄВА НЕ ВІРЯТЬ, ЩО ВІН - ВИПАДКОВА ЖЕРТВА

Обріз, з якого було вбито О. Бартенєва, проходив речовим доказом у Тернопільській області, про це нагадує газета «Вести».

За словами в. о. прес-секретаря прокуратури Тернопільської області Людмили Горбачевської, «ци зброя фігурувало як речовий доказ у кримінальній справі. Її було знайдено на місці злочину, згодом повинні були утилізувати, і за документами її утилізовано міліцією. У зв'язку з цим почата кримінальне провадження за ч. 3 ст. 364 Кримінального кодексу - зловживання службовим становищем», - сказала вона.

Як обріз, який за документами вже не існує, потрапив до вбивці мера, - поки що невідомо. Але це заже підтвердження того, що мішень не була випадковою жертвою пограбування, зазначає видання. До речі, в цю версію не вірять ні друзі мера, ні колишні правоохраніці. За словами народного депутата Олександра Волкова, який зустрічався із загиблим у день трагедії, злочинець діяв як професіонал: «Замовне вбивство, я упевнений. Це не звичайне пограбування. Це все нісенітнія. Даруйте, але на розбійний напад не ходять з обрізами з мисливською рушницею, тим більше був спілянний не лише ствол, й приклад. Значить, людина хотіла, щоб не було видно, як вона його носить. На гол-стоп, як мовиться, ходять інакше, підставляють ніж і вимагають барсетку. Але коли стріляють у спину! До речі, це була

напівкартеч. Стріляли з відстані півтора метра, і контейнер навіть не розкрився повністю».

Не вірить в основну версію правоохраніців (розбійний напад) і екс-начальник кримської міліції Володимир Хоменко: «Налепили знали кого стріляти. Це не почери дворової шапани. Вбивцю мера Симеїза Кирила Костенка так і не знайшли, а коли щось заважає, то й не знайдуть. Тут така сама тенденція». А колишній прокурор АРК Віктор Шемчук, який зараз очолює Львівську облдержадміністрацію, вважає, що причиною замаху могло стати земельне питання: «Я так думаю, що ніяких прямих конфліктів у Бартенєва не було, тому не можна виключати версю того, що це могло бути пов'язано із земельними проблемами. Причини, з яких у Криму вбивали раніше і вбивають зараз, одні й ті самі. Я не думаю, що до цього може бути причетне ОЗУ Білого, яке нібито активизувалося в Криму. Пройшло 15 років з моменту його активної діяльності».

Джерело в правоохранічних органах повідомило: «Це було зроблено професійно. Вбивця був обізнаний, що мер страждав спадковою нездатністю згушування крові, що навіть легке поранення призведе до сильної кровотечі, і смерть, якщо не буде миттєвою, то все одно настане і буде болісно». За словами джерела, Бартенєв вже в лікарні розповів міліції, що в барсетці було близько 10 тисяч грн. «Але навіщо стріляти? Всі гол-стопники у гіршому разі оглушують жертву і забирають все, що потрібно. Барсетка - це про людське око», - повідомило джерело.

МОСКАЛЬ РОЗПОВІВ «БІОГРАФІЮ» ОБРІЗА, З ЯКОГО ВБИЛИ МЕРА ФЕОДОСІЇ

Народний депутат від «Батьківщини» Геннадій Москаль заявляє, що обріз, із якого вбили мера Феодосії Олександра Бартенєва, було вилучено в мешканця Тернопільської області в грудні 2011 року. Про це йдеться у переданому УНІАН коментарі Г. Москаля.

«Поки МВС мовчить про походження зброй, з якої було вбито мера Феодосії, я провів власне розслідування «біографії» цього обріза, - заявив Г. Москаль. - Ось його результати. 5 грудня 2011 року співробітники УБОЗ УМВС у Тернопільській області затримали в Тернополі у барі «Мак» (вул. Мазепи, 1) мешканця Бучацького району Сергія Д., в котрого

вилучили обріз мисливської рушниці (інвентарний номер А-0268/ 50 1950 року).

За даними депутата, Сергій Д. засуджений за ч. 1 ст. 263 Кримінального кодексу України («Носіння, зберігання, придбання, передача чи збуртогання зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин або вибухових пристрій без передбаченого законом дозволу»; санкція - від 3 до 7 років). Раніше ця зброя не була «засвічена» в кримінальних діяннях.

«Згідно з рішенням суду, обріз було визнано речовим доказом, який підлягав угілізації. Постанову про угілізацію суд направив до УМВС

області. А УМВС замість утилізації просто-на-просто збуртував обріз, з якого у ніч на 27 липня було вбито мера Феодосії. Так коло й замкнулося...», - зазначив Г. Москаль.

Раніше Г. Москаль заявляв, що міліція є основним постачальником наркотичних засобів та зброя в Україні.

«Схема збути зброй дуже проста. Після рішень суду про знищенні зброй чи наркотиків, які надходять у МВС на виконання, як правило, складаються липові акти про знищенні (утилізацію) цих речідоків, а насправді вони идуть на вторинний ринок», - стверджував Г. Москаль.

* * *

МЕНТИЛІТЕТ, АБО САБІ МІЛІЦІОНЕР - ЧИТАЙТЕ НА 4-Й СТОР.

ЗНОВУ «ВІЙНА», ТЕПЕР - «ШОКОЛАДНА»...

29 липня голова Росспоживнагляду, головний державний санітарний лікар Російської Федерації Геннадій Онищенко зробив заяву про заборону ввезення кондитерських виробів компанії ДП «КК «Рошен» на територію РФ з причини невідповідності вимогам до якості і безпеки, повідомляє Українформ. Керівник відомства відмітив, що «є підстави говорити про системні порушення чинного в Росії законодавства про захист прав споживачів». Зокрема, в молочному шоколаді «Рошен» був, начебто, виявлений бензапірен.

Враховуючи серйозність обвинувачень у порушенні вимог до якості продукції та той факт, що офіційний повідомлення від Росспоживнагляду про заборону не надходило, ДП «КК «Рошен» відправлено офіційний за-

пит до Федеральної служби з нагляду у сфері захисту прав споживачів та доброту людини з проханням ознайомити підприємство із актами, які свідчать про такі порушення, а також відповідають законодавчим нормам РФ.

За оцінками фахівців «Укркондпрому», заборонні заходи Росспоживнагляду завадять українській економіці значних фінансових збитків. Зокрема, щомісячний експорт кондитерської продукції «Рошен» до РФ становить у середньому 135 млн. грн. Щомісячно Україна може недорахувати валютної виручки - \$17 млн., фонду оплати праці працівників - 4,8 млн. грн., недоотримання податку на прибуток, податку на доходи фізичних осіб та єдиного соціального

внеску - 11-13 млн. грн.; суму можливих не вкладених інвестицій - близько 40 млн. грн. на рік.

СИТУАЦІЯ З ROSHEN - ЦЕ ТІЛЬКИ КВІТОЧКИ?

Перевірки якості продукції української корпорації Roshen і обмеження імпорту цієї продукції на російський ринок є сигналом іншим українським підприємствам. Таку думку висловив голова правління Центру прикладних політичних досліджень «Пента» Володимир Фесенок під час засідання «круглого столу» в Києві.

«Це (дії російської сторони стосовно імпорту української продукції - Ред.) не так економічна, скільки політична мотивація. І те, що зараз ми бачимо, - це квіточки, а ягідки нас можуть очікувати після саміту у Вільнюсі з

ТУРИСТИЧНИЙ ЗБІР «ПРИВ'ЯЖУТЬ» ДО ЗАРПЛАТИ?

У Криму можуть змінити процедуру стягування туристичного збору. Так, ставку збору хочуть прив'язати до мінімальної зарплати, у той час як зараз вона залежить від вартості проживання. Про це повідомив міністр курортів і туризму АРК Олександр Лієв, передає Курортно-інформаційний центр.

«Цього року наше відомство взяло участь у розробці законопроекту, що спрощує процедуру стягування турзбору. Пропонується встановити залежність ставки збору не від вартості проживання, а від мінімальної зарплати. Це значно спростить адміністрування збору і мінімізує мотиви для приховання доходів», - відзначив міністр.

За даними відомства, за 6 місяців цього року в Криму зібрано 1,74 млн. грн. туристичного збору. За словами О. Лієва, це на 11,4% більше, ніж було у першому півріччі 2012 року, і на 32% вище від показників 2011 року.

У КОКТЕБЕЛІ - ФЕСТИВАЛЬ ВУЛИЧНИХ ТЕАТРІВ

39 по 11 вересня в Коктебелі уперше пройде Міжнародний фестиваль вуличних театрів. Організатори заходу - Міністерство курортів і туризму АРК, Коктебельська селищна рада, РП «Кримське курортно-туристичне агентство» і представники ряду громадських організацій Криму.

Очікується, що у фестивалі візьмуть участь 10 творчих колективів з країн СНД. Планується виступ артистів різних жанрів з України, Російської Федерації і Республіки Білорусь.

Як підкres

ПРЕЗИДЕНТИ У СЕВАСТОПОЛІ РАЗОМ МОЛИЛИСЯ І ДИВИЛИСЯ ПАРАД

У Севастополі українські і російські моряки вдруге спільно відзначали своє професійне свято – День флоту України і День ВМФ Росії. Цьогорічне святування збіглося з 1025-літтям хрещення Київської Русі, тож головними персонажами урочистостей у Севастополі стали верховні головнокомандувачі, президенти України і Росії Віктор Янукович і Володимир Путін. Глави держав спершу молилися у Володимирському соборі на Херсонесі, неподалік того місця, де, як стверджує церква, хрестився князь Володимир, а потім дивилися військовий парад і водноспортивне свято у Севастопольській бухті.

Олег, місцевий журналіст і редактор кількох інтернет-видань, каже, що понад 20 років відбуває щорічні паради до Дня флоту і ще ніколи не зіштовхувався з такими посиленими заходами безпеки. Рух транспорту за квартал до центрального міського кільця був перекритий ще до 7-ї ранку, тож людям довелося йти до місця святувань кілька кілометрів. За 100 метрів від майдану Нахімова прохід був повністю заблокований — далі можна було пройти лише за

спеціальними перепустками чи запрошеннями. Останні, до речі, можна було придбати за 50–300 гривень.

Щоб потрапити на центральні гостів трибуни, необхідно було пройти через спеціальну «рамку».

Черга до неї із кількох сотень, а то й тисяч севастопольців і гостей міста розтягнулася на півтори години та обігнула чи не половину майдану Нахімова.

Втім, президенти, які зранку поїхали на освячення хреста в Херсонесі, запізнилися, прибувши на

Графську пристань через півтори години після офіційного початку параду, тож президентські бодігарди встигли обшукати всіх, хто міг наблизитися до глав держав на відстань навіть з півкілометра.

Парад кораблів спершу прийняли командувачі ВМС України і Чорноморського флоту Росії. Вони обійшли на катерах вишикувані у бухті кораблі — по 14 від кожної країни. Більш як через годину прибули президенти, і церемонія повторилася знову.

Після обходу кораблів верховні головнокомандувачі виступили перед українськими і російськими моряками, якими за час їхньої короткої подорожі бухтою заповнили Графську пристань.

Віктор Янукович говорив російською, і його промова звелася до того, що коріння українського флоту

— у морських походах київських князів, але він має «відносно короткий літопис». За цей короткий час Військово-Морські Сили утвердили статус України як морської держави, і тепер їхню боєготовність слід підтримувати, підвищувати, удосконалювати і покращувати.

Український Президент також згадав «величезний потенціал розвитку співпраці» України і Росії у військово-технічній сфері.

На відміну від Віктора Януковича, який звертався до «дорогих моряків», Володимир Путін був по-військовому точним: він свою промову адресував «товаришам матросам і старшинам, офіцерам, адміралам і генералам». Водночас російський президент про співпрацю з українцями не говорив, але нагадав їм про спільні «коріння», «ратну славу»,

«вітчизну», «історію і релігію».

Водноспортинве свято, за яким теж спостерігати обидва президенти і великі делегації урядів обох країн, відбулося за традиційним сценарієм: прохід кількох кораблів, десантування бронетранспортерів, рукопашний бій, імітація перестрілки спецпідрозділів, рятувальна операція на воді і трохи бутафорії. Цього року до маскарадної «імператриці Катерини» та «владики моря Нептуна» додався «князь Володимир» із «княгинею» і «дружиною».

Ще однією родзинкою свята стало проходження бухтою з українським і російським військово-морськими прапорами на кормі підводного човна ВМС України «Запоріжжя», який щойно вийшов із ремонту після майже 30 років простою. Традиційно стріляли багато, але холостими патронами, за місті торпед пускали імітатори-бомбочки, а пуски ракет замінив феєрверк.

Володимир ПРИТУЛА

м. Севастополь

МОСКВА ДОПОМОЖЕ СЕВАСТОПОЛЬСЬКИМ ВЕТЕРАНАМ

Уряд Москви збільшив до 23 млн. рублів (понад 700 тис. дол. США) фінансування лікування і виплати матеріальної допомоги севастопольським ветеранам. Про це заявили в департаменті зовнішньоекономічних і міжнародних зв'язків міста Москви за підсум-

ками святкування дня ВМФ РФ у Севастополі.

«У рамках візиту московської делегації відбулися зустрічі з міським керівництвом, представниками ветеранських і громадських організацій Севастополя, ко- мандуванням Чорноморського

флоту РФ. Відзначалося, що в 2012-2013 роках на матеріальну допомогу і лікування севастопольських ветеранів Урядом Москви було виділено понад 18 млн. рублів», — зазначається в повідомленні.

Водночас заступник керівника

Департаменту зовнішньоекономічних і міжнародних зв'язків російської столиці Андрій Чижов по-відомив, що уряд Москви додатково виділяє на лікування ветеранам 5 млн. рублів. За його словами, кошти найближчим часом надійдуть до госпіталю ЧФ РФ через Будинок Москви.

НА НЕДРУЖНЬОМУ ТЛІ...

У минулі вихідні Севастополь традиційно на свято російського Чорноморського флоту приймав гостей. Як ми знаємо, в останній неділі липня за рішенням Президента Віктора Януковича відзначається і День флоту України. Пам'ятаемо, що святковий день для військових моряків переноситься вже не вперше із зрозумілою метою.

На погляд місцевої влади, особливий «святковий» настір українським морякам та гостям міста мав би створити оцей сіті-лайт на фото. На ньому зображені командувач ЧФ РФ віце-адмірал Олександр Вітко та два очільники української влади — командувач ВМС ЗС України віце-адмірал Юрій Ільїн та голова міської державної адміністрації Володимир Яцуба, які потискують один одному руки. Хай дружать, як же без цього...

Але у чийсь, напевне, дуже перегрітій під пекучим сонцем голові зародилась хвороблива фантазія розмістити цих персонажів на тлі свого часу незаконно встановленого та історично неправдивого пам'ятника «голодній вовчиці», ворогу українського народу, німецькій шльондрі Катерині II.

Російські довідники та енциклопедії до недавнього часу свідчили про те, що засновником Севастополя є шотландець на російській службі Фома Макензі. Але су-

часні кремлівські пропагандисти вирішили, що час зробити нового ідола поряд з Леніним і понаставили в Україні пам'ятники німкені. Перед Російської імперією її заслуги незаперечні, але яке відношення вона має до незалежності держави Україна? Адже саме Катерина II винайшла нелюдський спосіб депортациі народів і звільнила віковічну територію від корінних українців для заселення німцями та представниками інших націй. Особливо мусило б дошкуляти українцям і знищенню за її розпорядженням Запорозької Січі.

Очевидно, що поява таких дикунських за мірками нормальної і цивілізованої людської логік взірців пропаганди має собі на меті перевірку суспільства на згоду прийняті і погодитися із далеко не найкращими стандартами людської моралі та поведінки часів російського царизму.

Одним із полум'яних агітаторів цінностей імперії є тричі оголошений СБУ «persona non grata» в Україні Костянтин Затулін. Він же є причетним і до антидеревінських заяв та недоброзичливих висловлювань у бік України і виступів.

Напередодні свят голова міської державної адміністрації Володимир Яцуба вручив цій персоні медаль «За весомий

вклад в розвиток Севастополя».

«Все тече, все змінюється», — попереджав нашадків Геракліт. Можливо, побачимо колись у Севастополі і представників влади з державницькими та проукраїнськими поглядами, а, значить, і діями.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

ТИМ ЧАСОМ...

БАЛОГА ПОБАЧИВ «ЖИРНУ КРАПКУ»...

Народний депутат Віктор Балога вважає дії президента РФ Володимира Путіна такими, що виявляють зневагу до України, її народу та президента.

«Впевнений, після сьогоднішнього дня можна ставити жирну крапку в стосунках лідерів двох «братніх» народів. Бодиломітавав наша гість, говорити лише про одне: народ України, ні держава для нього нічого не значать. Я вже не кажу про «велику повагу до нашого лідера», — написав депутат на своїй сторінці у Facebook 27 липня.

Таким чином депутат зреагував на те, що Володимир Путін зустрівся з Віктором Януковичем протягом 15 хвилин, після чого виїхав на присвяченій цивілізаційному вибору України круглий стіл, організований відомим проросійським політиком Віктором Медведчуком.

«Чи можна уявити собі таку «дипломатію» в Євросоюзі, щоб, наприклад, канцлер Німеччини після 15-хвилинної зустрічі з королем Іспанії демонстративно поїхав на конференцію баскських сепаратистів?», — зауважив В. Балога.

«Тому потрібно кінецькі зняти рожеві окуляри, не тішити себе ілюзіями і зрозуміти елементарну річ — треба будь-якою дорогою обмінати «доброту» ВВП і якомога швидше рухатися в ЄС. Бо там є повага до держави, до народу і до кожної окремо взятої людини», — підsumував він.

У КІЄВІ ВИКРАЛИ СТОЛИПІНСЬКУ ДОШКУ

Посольство Російської Федерації в Україні передало Міністерству закордонних справ України ноту у зв'язку з викраденням меморіальної дошки міністру внутрішніх справ, прем'єр-міністру Російської імперії (1906–1911) Петру Століпіну в Києві. Про це УНІАН повідомили в Посольстві РФ в Україні.

«Розраховуємо, що меморіальна дошка буде відновлена на колишньому місці, винні у святотатстві будуть знайдені і понесуть заслужене покарання», — сказано у документі.

У вересні 2011 року в Києві на будівлі по вул. Гончара, 33 відкрили меморіальну дошку Століпіну з нагоди 150-ї річниці з дня його смерті. Через кілька місяців після відкриття дошка зазнала вандалізму — невідомі завдали по ній удари, внаслідок чого на дошці залишилися сліди. У російському посольстві засудили цей акт вандалізму і направили ноту з приводу інциденту в МЗС України з надією на відповідну реакцію української сторони.

Меморіальну дошку прем'єр-міністру Російської імперії Петру Століпіну викрали ще 17 липня, повідомили у Шевченківському районному управлінні міліції ГУ МВС України у м. Києві.

«17 липня до міліції надійшла заява про викрадення з будівлі на вул. Гончара, 33 в Києві меморіальної дошки (Століпіну)», — сказала агентству Ukrinform прес-офіцер Наталя Калиновська. Вона пояснила, що за даним фактом слідчим відділом Шевченківського районного управління міліції було відкрито кримінальне провадження. Наразі проводиться досудове розслідування.

САМ СОБІ МІЛІЦІОНЕР

Всі ми прагнемо піклування, уваги і захищеності на свідомому і підвідомому рівні. Років 7–8 тому я писала статтю про дитбудинок для найменшеньких і назвала її «Про що мочтать покинуті діти», й ось в одній із телепередач почула підтвердження: немовлята, від яких відмовилися рідні, дійсно не плачуть, юміврно, усвідомлюючи, що нікому немає справи до їхнього стану, а ще — половина їх просто помирає. Та я не про це, я про дорослих, яким так само гірко почуватися сиротами і дуже часто бракує впевненості в тому, що все стосовно них відбуватиметься згідно з Божими і людськими законами, що їх не покарують без вини, не образять нізащо, не відберуть те, що їм належить, бо таки є у них мати, і це — держава, і є люди, які втілюють її волю в житті.

А тепер до сутності питання: приїзд до редакції мешканки м. Алушти Любові Борисівні Бородачової змусив мене дешо переформатувати тему, що визрівала останнім часом. А намір був такий: всупереч усюму негативу, пов'язаному сьогодні з міліцією, згідно з рекомендаціями згори, відшукати такі людей в погонах, які чесно і широ виконують свої обов'язки стражів закону, ризикуючи при цьому життям і здоров'ям. На цю ідею мене надихав пам'ятник міліціонерові Денису Колосову, що стоїть у Сімферополі поряд із зупинкою на площі Московській на місці його трагічної загибелі під час виконання завдання. Я не раз там бувала, уявляла собі цього молодого хлопця, життя которого було незрівнянно дорожчим за ту зарплату, яка лише збуджує агресію у багатьох його колег. Тож мені здавалось, що хода із Врадіївки до Києва, до якої дорогою приєднувалися ображені міліцією люди, з мітингами біля міліцейських відділків, на яких люди захлиналися від зlosti і відчую, не повинна затмрювати пам'ять тих, хто не може сам за себе застутити.

Тим не менше, подумки вклонившись пам'ятному знакові на місці загибелі міліціонера, вирішила розповісти декілька історій, пов'язаних з людьми, котрих якщо і не мордували в лісосмузі, то все ж таки навіть не спробували захистити представники держави, найняті нею саме з цією метою. І переконаність у власній безкарності примножує кількість злочинців за рахунок навіть тих, хто міг би займатися іншою, більш благородною справою.

Любов Борисівна мешкає в одному з спірних гуртожитків колишнього управління готельного господарства. Вірніше, спірним воно вважалося донедавна, бо вже було підготовлено документи на його продаж, оскільки всі три готелі, які належали до цього господарства, знайшли своїх власників. З допомогою громадських активістів в процесі тривалої судової тяганини гуртожиток таки вдалося зберегти для його мешканців. А коли люди одержали право на приватизацію житла, ним скористалися не завжди ті, хто мав відношення до готельного господарства та і взагалі тут проживав, задоволявnya постійні фінансові вимоги адміністрації, відстоюючи своє право не опинитися на вулиці.

Раїса Семенівна Довгань, найближча сусідка Любові Борисівні, вуювати вже не могла через свій немолодий вік та психічні розлади, які надбала із часом, хоча до виходу на пенсію працювала в готельному господарстві. Любов Борисівна співчувала самотній жінці і допомагала їй усім, чим могла. Не залишилися останньою й інші сусіди.

Та тільки-но вирішилося питання з приватизацією, як у Раїси Семенівні об'явилася племінниця, котра насправді жила у будинку неподалік, але про родинні зв'язки із самотньою бабусею й гадки не мала, бо їх таки і не було. «Голос крові» прозвучав саме тоді, коли розпочалася приватизація. І тільки-но вона почала навідуватися до старенької у своєму новому статусі, як та зникла, і більше її ніхто не бачив, а «племінниця» швиденько приватизувала на себе житло. Та сусіди, які одержували електропостачання від комерційного закладу одного із підприємців (його відрізали на момент підготовки до продажу гуртожитку), помстилися новоспечений сусідці, як могли, — залишили її без освітлення.

І тут «племінниця» розходилася не на жарт. Використовуючи додаткове житло для хмільних тусовок, вона разом з подружкою вдерлася до квартири Любові Борисівні, вимагаючи, аби та дозволила підключитися до своєї електромережі, і добре відлупцювала її. Жінка зняла у лікарні побої і звернулася до міліції; не дочекавшися слідчого, через два тижні звернулася знову. З тих пір минуло вже півтора місяці, а з райвідділу — ні гу-гу.

Любов Борисівна обурена. Вона сподівалася, що міліція хоча б з'ясує, куди самозванка поділа свою нібито тіточку, і якщо та жива, поверне її додому, вивівши аферистку на чисту воду, котра, можливо, обездолила не одну таку бабусю. Та й спитає з неї за ті побої, яких вона із приятелькою завдали ні в чому не винній жінці. Та де там!

Про появу «племінниці» у житті одиночок людей знаю й з інших прикладів. Мали ми колись дописувачку, журналістку на ім'я Віра, яка називала мене кумедним іменем — Тамася. Після смерті батька і матері (а сталося це впродовж року чи двох) у Віри теж зненацька об'явилася племінниця, хоча ні братів, ні сестер вона, наскільки мені відомо, не мала. В ніч перед Віриною загибеллю в її квартирі було незвично шумно, ніби там щось святкували. Мене мучила думка, що ні я, ні хто інший так і не дізнаємося, чому ж померла ця 50-річна жінка, така червонощока, яка жодного разу не скаржилася на своє здоров'я. Звернулася до Віриних співробітників, та вони виявилися не надто балакучими. Навіть знайомий патологоанатом, який на моє прохання обіцяв

теро більшою. Гостя ще не вийшла за ворота, як я вже не сумнівалася, що нас ошукали. Вона була чорнявою, схожою на циганку, а поки говорила, не дозволяла себе перебивати, можливо, саме так найкраще діяли її чари. Та якби не наша totallna біdnist в середині de'yanosti, що позбавляє розуму, хто б її слухав!

У міліції заяву нашу прийняли, пообіцяли, що не забаром прийде слідчий. Сталося це в березні — наша

гостя була в теплій шкіряній куртці та в чоботях, а пані слідча завітала до нас наприкінці літа. Говорити про зовнішні прикмети аферистки не мало смислу, бо куртку вона вже давно змінила на сарафан, та і риси обличчя стерлися з пам'яті. Те, що було реально зробити за гарячими слідами (можливо, вона відвідала не тільки наше помешкання), втратило усякий сенс. Тож ми відправили слідчу туди, звідки вона і прийшла, намагаючись викреслити із пам'яті неприємний життєвий епізод.

Побували у нас й інші підозрілі гости: «помічник дільничного», якому «надійшов сигнал», що ми утримуємо притон малолітніх наркоманів, та «помічник кандидата в депутати», що прагнув поліпшити чеські життя. Депутат цей виявився моїм давнім знайомим, який і гадки не мав балотуватися до ВР України, бо непогано засідав на той час у кримському парламенті, та й не мав звички набиватися до когось у спонсори. Та врятувало нас, здається, інше. Гості одразу ж бігли за хату перевіряти, чи багато у нас землі і чи можна буде тут після «допомоги» розвернути будівництво. Поверталися розчарованими. І, здається, саме це зберігало нам життя.

Двічі навідували нас і представниця «Крименерго» — її цікавив номер маминого ветеранського посвідчення. На приступі ще когось, окрім старої людини, яка буде неквапливо розшукувати свої документи, вона не розраховувала. Тому раптом відмінила пошуки і призначила мені побачення в «Крименерго», називши номер віконця. А коли я туди прийшла, то дізналася про те, в чому практично й не сумнівалася, бо гостя наплела ще й про цілу низку пільг, які нібито запроваджуються для ветеранів, і тут мене обдурили було зовсім неможливо. Втім, у «Крименерго» вже чули про таку жінку і просили пам'ятати: інші люди можуть тільки відрізати світло за несплату та списувати показники з лічильника — і ніяких інших функцій!

У міліцію ми більше не зверталися аж до останнього випадку, що трапився дніми. Цього разу на зв'язок знову вийшов «працівник» управління соціального захисту, про візит якого я дізналася зі слів матери. Вона захоплено розповідала про те, який він молодий та гарно вдягнений, які на ньому блискучі черевики. І як же він, отакий красень, збирється їй допомагати? Втім, інтересу до господарських потреб він чомусь не виявив, зате пильно оглядав помешкання, куди увійшов, не дочікуючись запрошення.

Зателефонувавши в управління соціального захисту, де маю знайомих, я довідалася, що, окрім літнього заступника директора, жодна особа чоловічої статі там не працює, і, звичайно ж, ніхто нікого до нас не посыпав. Пригадавши, що віднедавна всі телефонні розмови, що надходять на «102», записуються на електронному носії і тепер вже від людини просто так не відмахнутися, вирішила перевірити, як же діє ця система. Втім, слухавку ніхто не брав, а подзвонивши у райвідділ, почула не дуже оригінальну пораду: «А ви цього чоловіка більше не пускайте!» Річ у тім, що він обізвав прийти наступного ранку.

Та якби ж ми мали на дійні двері й замки, то додумалися б до цього

самі! Нарешті на «102» взяли слухавку. Записали дані. Обіцяли приїхати впродовж вечора або ж завтра вранці. Відкладивши всі справи, ми готовувалися до зустрічі з нашою «оновленою» міліцією, а я ще й сподівалася зустріті героя своєї майбутньої позитивної публікації. Бо нема чого поливати брудом усіх без винятку, Сімферополь — не Врадіївка.

Але так нікого й не дочекалися... Втім, через тиждень одержали цікавого листа, який починається словами «Шановний Тамаро Федорівна!» А закінчував так: «При отриманні матеріалу працівником СДІМ Центрального РВ було здійснено виїзд». Та не було ж! Ми ж бо буквально біля воріт на вас чекали! І далі: «Внаслідок виходу підозрілого громадян не встановлено. Таким чином інформація не знайшла свого підтвердження». Тож ще і брехунами нас зробили, бо підозрілі громадяни не сновили вулицю, на якій не побувало жодного міліціонера! Ось вам і електронний носій, який вже не дозволяє ігнорувати звернення громадян! Та ви ж, шановні, послали його туди, де раки зимують, і навіть не думаете змінювати стиль роботи! Навпаки, ображаєте людей відвертою брехнею, впевнені у своїй все-дозволеності!

А дніми чула по телебаченню, як працівник міліції відбив нирки і розірвав селезінку свідку В. Ткаченку, який не погодився давати зручні для міліціонера свідчення. І це відбулося на нашій благодатній кримській землі, у Джанкої.

В ці дні Київ урочисто святкує 1025-річчя Хрещення Русі. Тож учасників ходи, що стартувала у Врадіївці, з площею Незалежності, де вони влаштували акцію протесту, довелося «попросити». Вони ж там ні до чого. Втім, за зовнішнією атрибутою християнства ми забуваємо його сутність. Князь Володимир, жорстокий і нестреміаний, якого хрещення перетворило зовсім на іншу людину, був стурбованій не лише зміненням і осучасненням своєї держави. Він бачив її населеною людьми, які виконують Христові заповіді. Цього ж самого хотів і протестуючі. Вони бажають бачити в лавах міліції людей Божих, а не напівдиких варварів.

А тим часом у Верховній Раді, здається, знайшли вихід. Згідно з проектом пана Катеринчука, всі мирні громадяни мають одержати зброя, а разом з нею право «мочити» кожного незваного гостя, який, безумовно, теж буде озброєний до зубів. Отож стріляюмося, панове! І не біда, якщо постраждає випадковий представник якоїсь цілком мирної служби, наприклад «Водоканалу». Головне, що міліція тут буде зовсім ні при чому, все це наш власний вибір, те що підкажуть нам наші інстинкти. До того ж не треба телефонувати на «102» і вводити тамтешніх працівників у гріх брехні і словоблуду, нехай собі пильнують мітингуючих: там завжди і все однозначно — хто проти влади, той і винний...

Тамара СОЛОВЕЙ

з'ясувати причину Віриної смерті, пояснив, що її анатомували не штатні працівники, а спеціально викликана для цього людина, яка зафіксувала, здається, розрив селезінки.

Розкручувати цю ситуацію й далі він мені не порадив. Та я й погодилася: Віру не повернеш, а покараний все одно ніхто не буде. А вина Віри лише в тому, що її батько був відповідальним працівником і сім'я мала хорошу квартиру та все в ній.

А ще серйозну небезпеку становлять так звані соціальні працівники. І це дуже тривожний симптом, якщо у вас в домі з'являється людина нібито із управління соціального захисту, з'являється непрохано, аби допомогти вам жити. Вона може мати на руках всі ваші дані: прізвище, ім'я та по батькові, адресу, знати склад вашої сім'ї та безпомилково назвати ваш соціальний статус. І не тому, що — екстравесн, а юміврно, тому, що має вихід на ту службу, де все це зафіксовано. Під час такого візиту моя мати розлучилася зі ста доларами — усіма нашими збереженнями, і я цілком її в цьому підтримала — такими вже солодкими, хоча й нереальними, були обіцянки жінки, яка вже назавтра мала привезти нам дрова, вугілля і ще багато іншого, ціна чого була вдеся

П'ятниця, 2 серпня 2013 року

Ми єсть народ!

ГАСЛО «УКРАЇНА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ» ПРОВОКУЄТЬСЯ УКРАЇНОФОБАМИ

(Закінчення.

Поч. на 1-й стор.)

Треба віддати належне платним та ідейним українофобам, вони до пори до часу не проголошували антиукраїнських гасел, зате ефективно працювали — і відкрито, і тишком-нішком. Саме завдяки їхній повсякденній роботі українці досі бояться розмовляти рідною мовою на вулицях Донецька, Харкова, Севастополя, Одеси, Запоріжжя, Херсона... І це тоді, коли на вулицях Львова російську можна почути на кожному кроці — не-притищено, вільну, розкуту. Як же вдалося залякати українців Сходу? Ну, по-перше, традиції україномовного спілкування на вулицях великих промислових міст практично не існувало. Хіба що «суржик» можна було почути, але й він почав здавати свої позиції у 70-х роках. Проте за два незалежних десятиліття могла б з'явитися україномовна меншість. Гарантовано з'явилася б, якби не робота україножерів. Коли у минулому році я голодував біля Українського дому, знімальна група з 5-го каналу мене запитала про причини, які штовхнули на цей крок. Відповів, що хочу одного: щоб на вулицях Севастополя можна було б так само вільно розмовляти українською, як на вулицях Львова — російською. Хай вона там буде в меншості, але хай буде! Тє ж саме нехай буде у Харкові, Запоріжжі, Луганську.

УКРАЇНОЖЕРАМ ЗАТИШНО ЗА СПИНAMI РОСІЙСЬКОМОВНИХ

Переді мною вирізка з газети «День» від 19 жовтня 2001 року. Киянин Олександр Білик у своїй статті «Треба дивитися правді в очі» пише: «Я не проти введення російської другою державною. Тільки не тепер, а тоді, коли, наприклад, 50% киян, 40% харків'ян і донечкан говорить умітимуть українською. Коли ця мова посяде в суспільстві таке ж достойне місце, як і російська...»

Майже не сумнівається, що пан Білик був вимушено російськомовним до 1991 року. Принаймні, на вулицях столиці. Але й такі, як він, не хотіть загибелі української. Помилка наших радикалів в тому, що вони не хочуть розбиратися в таких тонкощах. Ім мерцій в атаку хочеться — ось і наживають собі ворогів. Між іншим, у багатьох великих містах Південної Сходу відсоток людей, які вважають рідною мовою українську, сягає 30% — 40%. Трапляється, що й усі 50%. А скільки мови на вулицях — реально? Правильно — близько нуля відсотків. З чим це пов'язано? Якраз із нетolerантністю певної частини російськомовних. Хай і невеликої частини, але організованої і дуже впливової. Гасло «Україна для українців», виголошеннє свого часу, дозволило заховатися представникам цієї агресивної і політизованої «меншини» за спини лояльних російськомовних громадян. І вони опинилися ніби у фортеці. Насправді, українофобів не так вже й багато, а ось російськомовні, як ми вже згадували, становлять більшість у дуже багатьох містах. Невидимому союзу одних і других свого часу немало посприяли українські радикали.

Проте сьогодні не буде таврвати ганьбою останніх, у них тепер і без мене вистачає критиків. Настала пора зосередитися на тих, хто створював умови, уドбровав ґрунт для виникнення такого гасла. Тобто, на «ідейних» губителях української мови. Адже всі ми добре знаємо, що будь-які спроби розмовляти «скрізь і завжди» на теренах Східної України пріреченні якщо не на повний провал, то на жахливі випробування. Українці — народ м'який, відсоток шухевичів і стусів у нас не-значний, тому лише оди-ници готові терпіти постійні незручності, а часом і справжні моральні тортури. Може, мені хтось закипне, що я перебільшу і ніяких «моральних тортур»

не існує? Не існує по відношенню до тих, хто пристосовується. А для тих, хто не хоче — вони існують реально. Тут не вистачить ні часу, ні паперу описати навіть піввідсотка найбільш кричущих випадків. Але про два останніх випадків (з точкою зору хронології) декілька слів скажу.

ЯК НЕПРОСТО БУТИ КЛІЄНТОМ «ПРИВАТБАНКУ» У ЛУГАНСЬКУ

Четвертого липня цього року луганчанин Сергій Мельничук звернувся до Луганського філіалу ПАТ КБ «Приватбанк» для обміну своєї старої банкоматівської картки на нову. Проте працівники банку категорично відмовились обслуговувати його державною мовою. Здавалося б: що за проблема? Адже Сергій — луганчанин і російською повинен володіти добре... Істинно так, але ж ми зараз якраз вивчаємо феномен: чому не можна українською? Чому рівень мовної толерантності Південної Сходу ніяк не досягне галицьких показників? Виявляється, на державному рівні не продумані механізми захисту україномовних. Розумію луганчан — у них свої мовні пріоритети, і вони не хочуть перетворювати свою область в другу Галичину. Але ж тут йдеться не про суцільну українізацію, а лише про мовний консенсус, про виділення невеличкої «ніши» для українців Південної Сходу. Всього лише! Проте відразу вілізошило з мішка — надто сильні тут позиції імпершовіністів, надто слабкі — місцевих українців. Ще й стратегії мудрої немає. А в опонентів наших стратегія є. І вона проста — не допускати жодного прецеденту непокараної україномовності! Так ось, продовжу розповідь про клієнта «Приватбанку», який у тридцять з гаком років рішуче перейшов на українську у приватному спілкуванні. На роз'яснення Сергія Мельничука, що працівники банку зобов'язані обслугувати його державною мовою, працівниця банку викликала охоронця. Той без вагань скіпив україномовного клієнта за руку і почав силоміць виштовхувати з банку. Потім були дзвінки приниженою за національною ознакою луганчанина до чергової частини УМВС України в Луганській області. Там на його украї-

нську мову теж реагували своєрідно. Раз україномовний, значить — дивак, який добровільно вирішив стати «блію вороною» в Луганську. А раз так, то чи варто таких любителів «екстріму» захищати? Думаєте, набагато краще в столиці? Нешодавно молода киянка Ірина Бондар теж спробувала бути принципово і попросила міліціонера, який виконував свої службові обов'язки на Святошинському ринку, розмовляти з нею українською мовою. Але старший лейтенант, зовсім не соромлячись своєї україно-фобської позиції, патетично вигукнув: «я учился в советской школе! і двічі вдарив дівчину кулаком у груди. Які аргументи можна привести на захист офіцера міліції — не знаю. Може, прохання Ірини було занадто емоційним? Українцям нерідко доводиться захищати свої права емоційно, навіть з певним «надривом». Але ж і в цьому випадку рівень українофобії міліціонера явно зашкалював... Одне слово — замкнене коло. Мови нема, бо мало бажаючих ризикувати, а коли такі герой знаходяться, то їм відразу «обламують роги». І на це «обламування» налаштовані усі інституції південно-східного регіону, включно з прокуратурою. Часом ми бачимо, що і в столиці з цим проблеми. А ще є московські інституції, які покликані ставити все з ніг на голову. Вони доводять до відома населення, що це у Львові або в Тернополі систематично обирають і переслідують російськомовних, а на сході України конфліктів на мовному ґрунті нема і не може бути в принципі!

ТЕОРЕТИКИ І ПРАКТИКИ РУСИФІКАЦІЇ «ПІДСТАВЛЯЮТЬ» НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ

Новий мовний закон тим і небезпечній, що він не має на меті гармонізувати мовне питання. Ні, він покликаний забезпечити масштабний рух у зворотньому напрямку. Там продумано все до дрібниць. Офіційно зміни стосуються лише південно-східних областей. Однак можна здійняти таку потужну хвилю (російські політтехнологи допоможуть), що і в цілому «помаранчевому» Києві згодом від двомовності залишатиметься лише

спогади... А російська мова надовго займе панівні позиції. І це в центрі. А коли проїхати Слобожанщиною, Донбасом і Кримом, ви побачите, що навіть у мові вивісок (це те, що легко врегулювати упродовж року) спостерігається повна анахія. Тобто, масштабне ігнорування закону про мови. Подумки згадуємо про мандрівки. ...Ось бачу при в'їзді в Старий Крим вивіску «Старий Крим / Eski Qirim» і даремно шукаю очима український напис. Вивіска дводомна, а не тридомна. Чомусь саме державна мова проігнорована. На базарі бачу напис російською «Мясний ларек», який нижче дублюється кримськотатарською. Це добре, що є кримськотатарська, але погано, що ігнорується державна. Неподалік від Старого Криму знаходиться вірменський монастир Сурб-Хач. Там уже тримовність, але... вірменсько-російсько-англійська. Українська і там виявилася непотрібною. В Ялті звернув увагу на кафе «Азербайджанська кухня». Тут російський напис дублюється англійською і азербайджанською. Кафе-бар «Уч-Кош». Є російська, є кримськотатарська та нема української. Добре, якби таке ігнорування обмежувалося територією Криму. Але ж і в столиці намічаються подібні тенденції. Кафе «Кримськотатарська кухня», що неподалік від Майдану Незалежності. Раніше тут поєднувалися українська, російська і кримськотатарська мови. Проте на новому національному підзасаді додається ще й арабська, зате... українська зникає. Ну скажіть, кому потрібен такий «зашкалюючий» інтернаціоналізм, коли шанується що завгодно, тільки не мова титульної нації? Як до цого повинні ставитися українці?

Що може подумати національно стурбований українець, коли побачить вивіс-

Сергій ЛАЩЕНКО

ШЕВЧЕНКО І РУДАНСЬКИЙ

В 2014 році святкуватимемо дві славетні дати: 200-річчя Великого Кобзаря, генія українського народу Тараса Шевченка та 180 років від дня народження лікаря і поета Степана Руданського.

Свого часу український поет-класик, міський лікар Ялти Степан Руданський, завантажений аж занадто службовими обов'язками та громадською роботою, збирав кошти на впорядкування могили Тараса Шевченка, що на Чернечій горі в Каневі.

Родич і приятель Кобзаря Варфоломій Шевченко 1000 знімків могли поета розіслав його шанувальникам. Одергав світлини і Степан Руданський.

У листі до свого приятеля — художника В. В. Ковальова у квітні 1869 р. він писав: «Портрети могли покійного Тараса получив і я од брата покійного — Варфоломія; всего отримав 25 штук, продаю по два карбованці (Варфоломій назначив по карбованцеві, а я продаю по два), і коли усі розпродам, пошлю йому гроши. Варфоломій писав до мене, що гроши за портрети підуть тільки на те, щоб поправити хрест на Тарасову могилу, а може вони підуть і на що друге. Нехай ім Бог на все добре помагає».

С. Руданський — молодий сучасник Т. Шевченка. У 1846 р. Тарас Григорович здійснив подорож на Поділля з метою вивчення старожитностей краю. Побував і на Вінниччині та в одному з найдавніших міст Європи — Кам'янці-Подільському.

В цей час Степан навчається в Шаргородській бурсі Подільської губернії, а з 1849 по 1855 р. продовжує навчатись у Подільській духовній семінарії, що в Кам'янці-Подільському. З 1855 по 1861 р. — в Петербурзькій медико-хірургічній академії (в наш час — «Військова медична академія»). В цей час тут, відбудувши заслання, знову працюють колишні члени Кирило-Мефодіївського товариства: В. Біло-

зерський, М. Костомаров, П. Куліш, а з 1858 р. — і Т. Шевченко.

І Т. Шевченко, і С. Руданський здобули найкращу на той час освіту в столиці Російської імперії — Петербурзі. Обидва напочут гарно співали, зачаровуючи й хвилюючи слухачів, малювали, цікавились пам'ятками старовини, захоплювались фольклором, обидва творили в умовах заборони української мови, широ любили рідну мову і згорювалий народ український. Врешті, творчість обох — важливий чинник у формуванні патріотичної свідомості українців.

Чи зустрічались Руданський з Шевченком? Не знаємо. Відомо лише, що поет підтримував зв'язки з художником В. Ковалевим, який навчався в Академії мистецтв разом з Тарасом Шевченком та мешкав із ним на одній квартирі в Петербурзі. В Ялті познайомився з управляючим царським маєтком в Лівадії Я. М. Лазаревським, який особисто знав Т. Шевченка, лікував знаменитого артиста М. С. Щепкіна, друга Тараса Григоровича.

Відомий український бібліограф Михайло Комаров писав: «Визначавсь Руданський і я чтець: читав не гірше, як і співав. Особливо любив читати «Кобзаря», знав його напам'ять і часто, балакаючи, наводив то один, то другий стих, щоб тим спровадити свої слова».

Вперше кілька своїх творів С. Руданський опублікував у тижневику «Русский мир» 1859 року. У 1861 р. в Петербурзі вийшов у світ перший номер журналу «Основа». На його сторінках поряд із творами Т. Шевченка і М. Костомарова знаходимо поезії Степана Руданського «Повій, вітре, на Вкраїну» та «Гей, бики!» під заголовком «Гей-гей, воли!» за підписом «Подолянин Ст. Руданський».

П. Куліш умовляв редакцію «Основи» не друкувати поезії С. Руданського. Видавець журналу

В. Білозерський мав свою власну думку й твори молодого автора надрукував.

В листі до П. Глібової за 25 лютого 1861 р. П. Куліш писав: «Руданского стихи, по моему, никуда не годятся. Я, Шевченко и Костомаров, забраковали их, а Белозерский все-таки напечатал — и, как вижу, не ошибся, нашлись и для Руданского хватителя».

Чи ж то так було? В листі М. Костомарова до О. Кониського від 22 січня 1879 р. читаємо: «Был в Ялте доктор Руданский, страстный любитель малороссийского языка... замечательно талантливый человек».

Причина упередженого ставлення П. Куліша до С. Руданського, на думку дослідника М. Левченка, у зачіпці двох відомих українських літераторів: П. Куліша і П. Шейковського. Останній писав: «...он (Куліш) мало знает южнорусский язык, чтобы не сказать более». Помістили в «Опыте Южнорусского Словаря» (1861) поезії Степана Руданського, П. Шейковський, як пише М. Левченко, «наче для контрапусти Кулішеві, аж до небес підносить у тому своему «Опыте Южнорусского Словаря» поетичну творчість і багате знання української мови у своего земляка-подолянина С. Руданського».

Чи мала вплив творчість Тараса Шевченка на його молодого сучасника Степана Руданського? Якоюсь мірою так. Але поет-подолянин не був епігоном Кобзаря, Степан Васильович — автор оригінальних творів, й своє натхнення черпав із народної скарбниці, з криниці античної й світової культур. Його твори відзначаються розмаїттям віршових форм і жанрів.

Михайло Драгоманов писав: «Руданський був з небагатьох українських поетів, котрі намагаються зачепити у своїй творчості нові теми, а не тільки ті, що їх «заїдили» попередники і наслідувачі Шевченка».

На вершину Тарасову ніхто ніколи не зійде, як ніхто ніколи не переживе його драми, драми кріпака. Але люди, які хочуть зватися людьми, йдуть і йдуть, підіймаються на його гору, бо він, Тарас Григорович, усіх сюди, на Чернечу, до себе кличе, усіх збирає, щоб поєднати своїм болем і своєю піснею. З його вершини по-новому бачиш і світ, і самого себе.

Цю думку я заніс до свого записничка, як своє маленьке відкриття від живого враження, на Чернечій горі, зійшовши на неї і віддихнувшись. Тепер, через кілька днів, перечитав і замислився: де й коли я робив перші кроки до Кобзаря?

Пригадується зима сорок первого року: Татарія, районцентр Старе Дарханове, двоповерхова дерев'яна школа, шкільне подвір'я. На подвір'ї — стара дерев'яна хата, у ній кімната з грубкою посередині, ліжко за грубкою, а під ліжком — чорна дерев'яна скринька. Що за скринька? Чия вона? Що в ній?

Бачу чорнявого вчителя, татарина. Він жив у цій кімнаті і залишив її нам, йдучи на фронт. Бачу, як він збирає на столі у мішечок речі. Над столом під стелею, на крючечку-дротині, підвішена торбинка з сухарями. Сухарі вчитель сушив про чорний день, а підвішував від мішечей. Йду-

Віктор КАРАМАЗОВ

пам'ятаю його понині, бо скринька, яку він мені подарував, багато в чому визначила мое захоплення в дитинстві, мій розвиток, мої духовні начала, береги моєї втасманиченої розмови з життям. Через чотири роки він ту скриньку я привіз у Кричів, і вона ще й понині — крізь роки — стоїть, обгрізана мішами й обдерта, десь на горищі моєї Кричівської хати. На книжковій полиці стоїть той

скриньки, довоєнного видання: густі вуса, суверий погляд на світ, на голові папаха, кожух на плечах. Намалювавши, я приніс його, пам'ятаю, в школу. Був урок літератури. Вчителька Дарина Марківна помітила його у мене і почепила на класну дошку — почала читати напам'ять:

«Нащо мені чорні брови,

Нащо кари очі,

Нащо літа молодії,

Веселі дівочі?

чалася моя стежина сюди, на гору Чернечу. А вона й не може бути легкою. Тут, у Каневі, мені розповіли, як після війни на гору Чернечу підіймався солдат, який повернувся з війни без ніг. Люди хотіли підхопити його попід руки, понести на гору, до Тараса, але він відмовився від їхньої ласки, мовивши: «Тарас не прийме мене, якщо я сам до нього не піднімуся». І він піднявся на Чернечу гору до Кобзаря — без ніг. І якби колись моя любима вчителька не прочитала оте шевченківське:

«Нащо мені чорні брови...»

коли б те не залишилося в пам'яті з того голодного повоєнного року, можливо б, я не почув «Думи» поета з таким неймовірним хвильованням, з яким почув їх тепер, ледь переступивши поріг будинку-музею Шевченка на колишньому Козиному болоті в Києві одного березневого ранку на святкуванні роковин великого Кобзаря.

Думи мої, думи мої,

Лихо мені з вами!

Нагорі, під склепінням

манസарди, куди вели сходи,

співав, спілатаючи тугу

людської душі з тугою струн

бандури, чудовий український співак Юрій Демчук,

а здавалось, що там, на

горі, немов би десь у піднебесі, на своїй Чернечій

горі, із світом говорить сам

Тарас Григорович. І гово-

рить, і кличе до себе на розмову. І ти йдеш-підіймашся сходами, ніби на його голос. Ніби піднімаєшся на Чернечу гору. І до нього, і до самого себе.

Це я помітив і раніше: кожен крок до Кобзаря —

крок наче й до самого себе.

Там, на Чернечій, почувши

про того безного солда

та, я зрозумів, що це від

чуття — не тільки мое. І тут

— одна з таємниць його поезій.

Як осягнути цю таємницю?

Є запитання. До самого себе. Несподіване. Коли б

мое відкриття Кобзаря спів

пало з теплими, тихими,

багатими, мирними свята

ми, просто щасливими дні

миого життя, чи відгукну

насся б душа на голос

багатостражданого Тара

раса Григоровича так, як

вона відгукнулася?

Куди подінешся — живуть таємниці і загадки поезії.

Та це не тільки таємниці і

загадки поета. Це ще тає

мниці й загадки душі, яка

відкриє душу поета. І ось

це, останнє, може, світ не

менш хвилюючий, ніж світ

самого поета.

Про це думаєш і коли зга

дуєш своє, і коли бачиш,

як ідуть на Чернечу гору до поета люди, коли

уявляєш, що це йде народ

і що він, народ, йде до

поета ген з яких часів!..

Так і ще раз — так: і до

ньюго, і до самих себе.

Переклав з білоруської

Данило КОНОНЕКО

О. Боржковський біля пам'ятника С. Руданському

Поринувши з головою в свої роздуми, я часто мовчки сиджу в кімнаті, ніби мене немає зовсім. Катря відразу ж помічає цю мою відчуженість.

— Чого ви задумались? Що ви думаете?

Вона все ще звертається до мене на «ви», хоч знаємося обое уже давненько. Деїнде на Україні молодші жінки й досі звертаються так до старших чоловіків.

Звичайно, вона знає оті «чого» й «що». Адже саме на її квартирі було містифіковано обшук («по заявлі»). Під час обшуку «випадково» натрапили на мій літературний архів, і, звичайно, конфіскували: рукописи, щоденники, листи, конспекти. Два мішки матеріалів (саме так: їх відвезено в мішках) — усе, чим я жив останні роки і що становило головний зміст моєго усамітненого існування. Решту забрано по інших адресах.

Жодного аркуша, жодного рядка не лишилося. Всю мою працю погинули бездонні сейфи органів безпеки. Забрано архів моєї колишньої партійної справи, редакційний примірник праці про журналістику Маркса Єнгельса, схвалений свого часу Москвою, але відхилені революційним Києвом, на відміну друкарська машинка, старий американський «Ремінгтон», який вірно служив мені понад 30 років, пішов під арешт.

Пограбували до нитки. Від подібного удару повісився б і паровоз. Серед вилученого найціннішою є незавершена праця з історії східних слов'ян. У ній зовсім по-новому розв'язується питання. Це снаряд гіантської сили, який було запущено в голову ворогів нашого народу. Як врятувати справу? Розпочати усе спочатку? Не вистачить сил. Та й не дадуть змоги. Зробити бодай етнографічну частину? Але ж фактичний матеріал, навіть бібліографія — у їхніх руках. З пам'яті неможливо відновити, та й не та наукова вартість.

Цілковитий крах. Вони знищили працю, якій не було б ціни. З горя я буквально почорнів, обувлився. Волосся посивіло й опало. Я перестав сам себе пізнавати. У хвилини відчуваю був близький до самоубивства. Чом би й ні? Адже обрубано останній якір, що в'язав мене до життя. Катря сець відчуvala напрям моїх думок і якось запропонувала:

— Давайте помремо разом!

Її слова мене приголомшили. Не своїм змістом, а тоном, яким було сказано. Без істерики, спокійно, просто, як давно вирішена і цілком певна річ. Ніби говорила: «Ходімо трохи пройдемося». Мене зворушила ця її віданість і солідарність. Зворушила і додала сили. У цій маленькій малописьменній жінці я несподівано для себе знайшов співчуття і підтримку. Ненадійна, вутла, слабка опора. А все ж не сам. Нас — двоє. Я сказав:

— Ні, дитино моя, про смерть я більше думати не буду і тобі не раджу.

І перевів стрілку моїх зусиль на іншу колію.

Але в неї це засіло значно глибше. З малого малку, з дитинства лиха доля буквально переслідує її. Народившись у воєнному 43-му році, вона від нападу різних хвороб довгий час перебувала між життям і смертю. А коли її минуло три рочки, дівчинка лишилася сиротою: батько зарізав матір. Злигався з якоюсь кіївською шлюхою. Щоб мати не заважала — покликав її в ніч на рибалку і там убив. Завдав більше 20 ран долотом, а щоб очі жертві не видали вбивцю — виколов і очі.

Катерина та Матвій Шестопали

Вдома сказав, що бандити напали, відбрали улов, вона противилася, ну, її порішили. Батька, звичайно, засудили.

Сиротою зростала в сестри. Няньчила її дітей, сама бувши недоглянуту і не ласканою, а битою і голодною. Печена картоплина — давній український делікатес. Зате спріжнім святом було, коли сусідка, «баба Леся», давала її кусник шкунінки, змашений салом, або частувала пирогом з буряком і калиною. Хай вічно буде пам'ять усіх добрих бабуся на світі!

Підріши, дівча пололо вже город. А до школи ходити було ніколи. Ледве закінчила п'ять класів. Не зчулася, як і на порі стала. Вийшла заміж, не дівувавши. Почала будуватися, знову жили тягла з себе: адже це таки для себе. Кожній птасі любо для себе гніздо вити. Ой, як важко його любе вити! Кожну планочку, кожну дощечку добувалося з милостивого Дніпра. В його крижаній воді ледве не втонула, вагітною бувши. Нагодилися люди, вирятували.

А згодом самій довелося на себе руки здоймити: чоловік спився, став кривидти, бити. І на цей раз жива лишилася. Рятуючись від злой долі, розлучилася, пішла в місто, дівніком стала. Тут бодай кімнатку дали. Рада була своєму щастю. А працевла, мов пісню співала. Та дівніцтво виявилось тією петлею, з якої, можливо, її уже не вирватися до смерті. Під тягарем важкої фізичної праці дав тріщину і викривився хребет, опустився вниз шлунок. Підремонтувалася трохи в лікарні і знову до праці. Гай-гай, тепер уже вона не пісня. Праця муюко стала.

Щодня о 4-5 ранку просинається вона від жахніх снів і, не виспана, з уchorашньюю втомою, поспішає у дівр. Годин дві-три мов косар має мітлю. Потім рагкує по газонах, між деревами, кущами, згрібаючи опале листя, визбирюючи папірці, склянки, банки, тріски, — весь той життєвий мотлох, без якого не обходиться велике, сучасне місто.

Зранку ж або опісля поливає. З кінця в кінці тягає за собою довжелезний гумовий шланг. Наповнений водою, він важить понад 50 кілограмів, більше, ніж її власна вага. Шланг пружинить, не слухається. А вона, мов комаха, повзе вперед: без води чистоти не буде.

Причепуривші ділянку, рушає на сміттєзвірник. Його вже давно вона відімкнула, розставила порожні тривідерні бачки, куди жильці впродовж дня скидатимуть усю ненпотрібного побуту. Отівдін бачки вже дверху наповнені і парують усіма запахами цивілізації. Починається одна з них операцій, яких не показують з телекранів, іх обминає журналістика й красне письменство.

Вміст бачків вивалюється на підлогу, і відбувається сортування. Харчові покідьки — в одне місце, паперова макулatura — в друге, ганчір'я — в третє, метал — у четверте. І вже зовсім окремо — всякий інший непотріб. Влітку і взимку в сміттєзвірнику, не зважаючи на які санітарні заходи, панує нестерпний сморід. В атмосфері шкідливих випарів довго не витримують навіть здичавілі міські коти, що приходять сюди попоїсти. Дівнікові доводиться перебувати тут протягом 3-4 годин щоденno.

...Хто не бачив метушливі синички, яка весною цівкаючи в саду, перестрибує з гілки на гілку в пошуках черв'ячків та комашок. Або шлака, який поважно і діловито походить на грядці, шукаючи собі поживи. Ми любовно зовемо їх своїми друзями, санітарами садів. А пригадаймо красені дятла. Вчепившись кігтями в кору дерева, він з таким завзяттям довбе стовбур дерева, ніби поклався: не я буду, поки шкідника не здобуду. І дятлів за те з повагою величують лісовими лікарями. Хіба дівнікові — не санітари наших осель? Не лікарі наших міських джунглів? Хай буде благословенною їхня праця.

Наша синичка, наша Катя, бувши здоровово, вистигала між ділом у хаті прибрати, обід зварити, білизну випрати. Тепер її усе теж дужко дається. Найважче в контору ходити. Гірше, ніж біля смітника стояти. Її

— Скільки можна трутіти ліками? Краще дома помру.

І лежить дома на бюлетені. Не доведи боже потрапити під маховик якої кампанії. Мертвого вийме з домовини, живого — в гріб. Свята, кріпка, безсмертна централізація, помилуй мя!

— Як же мені бути? — запитує чиновників.

— Приступайте до праці, буде загострення хвороби, лягайте в лікарню. Отак від загострення до загострення і будете лікуватися і працювати. А вже як думали? Квартир даром ми не роздаємо.

— З чотирьох дощок квартиру мені готовує?

А ну якби ці бездушні дорадники та билися головою об стінку щораз після чергової нагінки по службі. Щоб від того вийшло? Від частого подразнення навіть їхні ялові голови стали б проситися в психлікарні. А тверді лоби пообростали б такими роговими наростиами, що наших дорадників довелося б заради безпеки громадян водити на налигах. Без кінця дражнити хворобу за їх меточами.

Матвій ШЕСТОПАЛ

ДВОЕ

Катерині ДАВИДЕНКО

роздушити б череп. Але так її легше. Зовнішній біль трохи гамує внутрішній (у неї занізький тиск). Іноді вона здрімне трохи. Часом буває така бліда й незрушна, ніби мрець. Я з острахом підходжу до ліжка, щоб переконатися чи вона жива. Живчик б'ється на ший — жива!

Коли хвороба попустить, Катерина розплющає очі. Вони в неї зелені. Зелені очі на коричневому тлі обличчя (колір від хвороби печінки). Іноді коричнева пігментація буває такою густою, що лице здається маскою. Ця схожість ще більше підкреслюється білою смугою, що проходить точно по контуру волосся на лобі й скронях.

Учора, після чергового нападу хвороби, вона сидла на ліжку, підібгавши ноги і забившись у куточок. Її морозило, і вона запнулася в теплу ковдру, виглядала тільки її голівка. Усім своїм виглядом вона нагадувала залякану пташку, затиснуту у кулак, або дитину у сповітку. Сидла мовчки, а з очей одна за одною повільно скочувалися краплини і падали на ковдру. Упавши, сльоза відразу ж танула, поліщаючи на тканині темний слід, мов пропікала її вогнем.

«І до чого ж буває людина нещасливою!» — подумалось мені.

Відчувши, що здоров'я погіршується і вона не зможе працевласти дівніком, але й не стерпить докорів, що займає службову квартиру, ця чесна жінка вирішила податися в кооператив. Подала документи, заручившись підтримкою своєї установи. Лишався один клопіт: дістати кошти. Дісталася і їх. І раптом несподіванка: на засіданні житлової комісії її відмовляють:

— Ви забезпечені житлом, — чує вона у відповідь.

— Але ж це службова квартира, а я тяжко захворіла.

— Тим більше вас ніхто не виселить.

— Мене ж попередили.

— Нічим не можемо вам допомогти.

— Якби приїхав якийсь волоцюга з Росії, ви б йому допомогли. А мені, корінній українці, відмовляєте...

Члени комісії, а їх було чоловік 15, тільки бандівки вилупили: правда очі коле.

Хвороба прогресувала. Лікарі дали звільнення від праці дівнікові на два місяці, потім же на рік. Ішлося про переведення на інвалідність зовсім. А цієї весни колесо несподівано почало котитися назад. Хтось десь оголосив компанію боротьби з симулянтами, які нібито приходять у ЖЕКи дівніковами та слосарями тільки для того, щоб одергати квартиру, а потім симулюють різні захворювання, аби звільнитися з роботи, залишивши за собою право на службове помешкання.

Під цю компанію потрапила й Катерина. Усі лікарі, консультанти, експерти пишуть у своїх паперах: потребін режим полегшеної праці. А дійуть папери до ВТЕКу і там їх завертати назад. Пробувала скажитися чиновникам охорони здоров'я, міністрові. Марно. Пішла в корпункт «Правди». Марно.

— Ми не тільки не будемо підтримувати, а ще й критикуватимемо вас, — погрозили її на прийомі.

Секретарка не витримала, втрутилася:

— Хіба не видно, людина ледве на ногах стоїть?

— А ви сидіть і не втручайтесь не в своє діло.

Того ж вечора стан так погрішав, що довелось викликати швидку допомогу. Лікар наполягав на негайній госпіталізації. Не пододилася.

дом від загострення до загострення, значить, наперед приректи людину на смерть. І вже її рекомендують саме такий спосіб життя.

Прудон писав: «Спільність (майна) є нерівність, але в зовсім іншому розумінні, ніж власність. Власність вела до експлуатації слабого сильним, спільність же — до експлуатації сильного слабим... Спільність (майна) є пригнічення і рабство». Мудрий француз вважав, що запобігти лихові можна лише з допомогою дрібного індивідуального володіння. Катерина — щаслива володарка спільногомайна необмеженого житлового фонду Києва. Але вона не має в своєму в

— Хоч і звуть тебе Батир, що означає сміливий, а сам ти не здатний на рішучі дії, — сказала Гульшен чоловікові, який, розвалившись на дивані, читав газету і дивився телевізор однічно.

— Скоро буде чотири роки, як ми переїхали до цієї квартири.

— Чотири роки? — Батир Азізович підвів голову і розгублено подивився на дружину. — Треба ж, а мені здалося, що три дні.

— Усе тобі жарти, — сказала серйозно Гульшен. — Стіни квартири від вогкості стали смугастими. Штукатурка зі стелі почала обсипатися. Від людей соромно. «Ти хто? — Дружина Батира Азізовича! А живеш, як у хліву...» Ганьба.

Гульшен, буркочучи, подавала на стіл. Батир Азізович, відрівавшись від газети, поглянув у бік столу. Побачивши на ньому деко з кобетою, повільно підвівся.

— Ой, жінко, хіба можна говорити на такі серйозні теми до їди? Потерпи, спочатку поїмо, а потім... він різав на квадратики кобете довгим ножем. — Ось, жінко, тобі цей, мені цей шматочок, а до питання, порушеного тобою, ми повернемося після обіду.

У цо мить сталося те, що могло зіпсувати апетит Батира Азізовича. Уламок штукатурки, що зірвався зі стелі, упав прямісінько на шматок кобете у нього в руці. Упавши, він відразу ж росипався.

— Я ж казала. Це добре, що упало на те, що ти їси і ти це побачив, а якщо упаде в тарілку Найлі, що буде? Якщо не помітить і з'ість? Можливо, це заплісніяне вапно отруйне. Кажуть, що вапно лишає опіки...

— Ану, з'їм я цей шматок кобете з вапном, — перебив дружину Батир Азізович. — Дивись, якщо протягом п'яти хвилин зі мною нічого не трапиться, тобі також можна їсти.

Гульшен ще більше занервувала, її роздратований голос довго було чути то з кухні, то зі спальні. А Батир Азізович задумався. Так, обов'язково треба піти до управління комунального господарства, домовитися про ремонт. Інакше, сам Бог знає, що може трапитись.

В управлінні комунального господарства Батиру Азізовичу сказали, що в них на вулиці старі будинки ремонтуватимуть нинішнього року. Порадили терпляче ждати. Легко сказати, але важко жити, дивлячись на рябі стіні і стелю, з якої посыпалася побілка. Батир Азізович витримав, коли шматочек вапна упав до його чашки з кавою, як і вапно, що посыпалося на нову зачіску дружини, але не витримав, коли побачив на ліжку єдиної доньки Найлі вапняковий пил. Він пішов прямісінько до управління комунального господарства. Питання поставив руба. Дещо перебільшив становище. У розмові так, як повчала дружина, згадав імена впливових людей міста. «Учора до нас прийшли Емін Урманович з дружиною і ахнули, побачивши нашу квартиру. Емін Урманович сказав мені: «Як ви живете в цій квартирі? Негайно зверніться до управління комунального господарства, щоб вони позачергово відремонтували ваше житло!» І от я знову прийшов до вас після того, як шанованний чоловік сказав про це», — закінчив він свої слова.

Монолог Батира Азізовича не спривів абсолютно ніякого враження на начальника управління. Він навіть не подумав спитати «Хто такий Емін Урманович?» Продовжуючи переглядати папери, він кинув погляд на прочинені двері і погукав: «Фаніє, зайдіть!» До кабінету увійшла жінка з обличчям актриси.

— Фаніє, — сказав начальник і, показавши поглядом на Батира Азізовича, продовжив. — Ідіть з цим чоловіком, огляньте його

квартиру і письмово подасте мені результат перевірки. Ми потім розглянемо...

Після того, як Фанія побачила тріщини на стелі і вологі плями на стінах, підсумувала: «Ваша квартира потребує негайного ремонту. Я так і напишу у звіті».

Подружжя зраділо. Батир Азізович «виріс» в очах дружини до певного рівня. Він увімкнув телевізор, взяв газету, розташувався на дивані і, не дивлячись у бік дружини, кинув: «Каву!»

Гульшен принесла чашку кави, накріту блюдечком, і поставила на журнальний столик, що стояв поруч з Батиром Азізовичем.

Батир Азізович повільно сма-кував каву. Зробить ковтко і відразу накриє чашку. Так він любив насолоджуватися кавою. Завтра вранці прийдуть ремонтники. А Батир Азізович від сьогоднішнього дня у відпустці, працюватиме разом з ними. «Якщо вже ремонтувати, то треба, щоб квартира сяяла багато років. Ба-

Айдер ОСМАН

Айдер Осман (Айдер Асанович Османов) народився 1938 р. в с. Бешкутка Сейтлерського району Кримської області. Навчався в Маргіланському педагогічному училищі, закінчив факультет журналістики Ташкентського університету. Заслужений працівник культури Узбекистану. Писав кримськотатарською та узбецькою мовами.

Автор багатьох книг оповідань та повістей, збірки літературно-критичних статей. Працював у газузі перекладу на узбецьку мову. Помер 20 червня 1997 року.

ти Азізович витримає три дні. Гульшен також. Зате через три дні... усе буде інакше».

— Добре вчинили, що не купили той гарнітур, — сказала Гульшен, присвіши поруч з чоловіком. У неї в руці — чашка з кавою на блюдечку і прикрита блюдечком також. Гульшен піднімає блюдечко, що закриває чашку, робить ковтко, і, відразу накривши чашку, продовжує: — Зачекаємо два-три дні, поки скінчиться ремонт. Пофарбовані стіни і підлога повинні добре про-сохнути. Потім підемо до магазину і купимо той гарнітур, який нам сподобався.

— На допомогу покличемо Ружді і Ремзі. Допоможуть повантажити гарнітур, розвантажити і за-нести до квартири.

— Та хай ім грець, цим близнюкам, — сказала Гульшен, змахнувши руками. — Я їх весь час плутаю. І до того ж вони завжди усе роблять поспіхом. Я не глянеш — спішать. Я боюсь, що і з меблями вони будуть квапитись, і пооббивають свіжопобілені стіни. Краще візьмемо з меблевого магазину їхніх вантажників.

Чоловік і дружина ще довго розмірковували про ремонт, про нові меблі, будували світлі пла-ни. І в цій квартирі усе свідчило про те, що завтрашній день тут все поміняє, усе тут буде інакше.

Вранці подзвонили у двері. Гульшен вибігла з обідньої кімнати і відчинила двері. До квартири увійшли, не привітавши, троє чоловіків. Вони були у брудному

одязі, забризкані вапном, втомлені і суворі на вигляд.

— Сідайте, Батир Азізович зараз підійде, — промовила Гульшен бадьорим голосом. — Він пішов купити хліба.

Один з майстрів глипнув на Гульшен, начеб кажучи, «що ти тут робиш?». Гульшен помітила, що очі його були припухлими і червоними. А в решти робітників також обличчя були запухлі, очі які затуманені. Вони, не поспішаючи, пройшли і сіли на стільці довкола невеликого столу і сиділи мовчки, понутивши голови, час від часу глибоко зітхачоючи.

«Ці люди здається усю ніч не спали, а вранці навіть не вмиваються», — подумала Гульшен.

До кімнати увійшов Батир Азізович. Помітивши гостей, він зрозумів у чому річ, і подумав: «Отже, розпочалося!» Потім звернувся до прибульців бадьорим голосом:

— Ласкаво просимо, хлопці! Ласкаво просимо!

Він з усіма поручався, потім, присунувши стілець, сів поруч з

Гульшен з пляшкою в руці увійшла на кухню. Подала її чоловікові, і, взявшись з серванта чистенькі чарочки, поставила їх на стіл. Батир Азізович налив у чарочки коньяк. Майстри мовчки випили і знову позирнули на пляшку.

Бригадир, глибоко зітхнувши, промовив:

— Батире-ага, нехай перша зустрітесь з другою...

— Хто, де?

— Ну, там, в шлунку...

— Звичайно, звичайно, ану беріть, — і він знову налив у чарочки коньяк.

Майстри випили і запалили цигарки. Батир Азізович і цього разу не доторкнувся до своєї чарки.

— Ой, гарно пішла, Батире-ага, — сказав бригадир, його голос трохи повеселішав. — От бачите, хлопці трохи пожвавіши, тепер можна і до роботи приступати.

— Ну, давайте, спершу поїжте, — сказав Батир Азізович і почав сам їсти суп.

нувся до робітника, який сидів ліворуч від нього:

— Послухай, а у нас від учорашнього ремонту здається лишилося трохи коричневої фарби, що ти з нею зробив?

— Та-а-а є там трохи, — прогуятив той.

— Ну, от і пустимо цю фарбу для ремонту цієї квартири. Господарі виявилися добрими людьми. Цю фарбу якщо змішати з жовтою, то вона буде трохи червоняногого кольору. Змішай обидві банки...

— Гаразд, змішую, — пробуромів робітник, не підводячи голову.

— Тепер до жовтої фарби для вікон і дверей треба додати коричневу. Вийде дуже гарний кольор. Блищаємо, як золото. По-науковому цей кольор називається вона. А стіни будуть зелено-голубого кольору? Домовились?

— Ні, ні! Двері і вікна мають бути пофарбовані в голубий кольор, а стіни слід побілити вапном.

— Ви забуваєте прислів'я — по-

ТЯМУЩІ ЛЮДИ

ГУМОРИСТИЧНЕ ОПОВІДАННЯ

гостями, з азартом потер долоні і поглескав ними об коліна. Майстри не звернули увагу ні на його слова, ні на його руки. Усі сиділи, понутивши голови, і диміли цигарками. Батиру Азізовичу стало незручно від такої ситуації.

— Ну, хлопці, давайте щось поїмо, — сказав він приглушеним голосом. — Гульшен, підгрій, будь ласка, нам суп рисовий, перед початком роботи треба добре поїсти. Ану, хлопці, пригощайтесь!

Та майстри не доторкнулися до їжі, а продовжували сидіти, не міняючи виразу обличчя.

Не почувши ні від кого жодного звуку, Батир Азізович сказав:

— Як ви гадаєте, з якої кімнати слід починати роботи? На мою думку добре було б розпочати ось з цієї кімнати, у якій ми зараз сидимо. А поїсти можна на кухні. Там просторо.

Один з майстрів, повернувшись голову вбік, хмінув:

— Хм... поїсти...

Другий сказав, ніби сам собі:

— Що за холодна розмова...

Батир Азізович, ставлячи перед кожним тарілку з супом, почувши слово «холодний», відреагував:

— Ни, суп не холодний, тільки що підігріли. Беріть, їжте, добавте запашного перчику... Кажуть, якщо так зробити, то їжа стає лікими, зігриває грудну клітку і людина поїде.

Третій майстер, який досі мовчки сидів, раптом заворушився, зітхнув і, пхкнувши, промовив:

— Батире-ага, я в цій бригаді старший...

— Дуже добре, отже ви бригадир, чи не так?

— Аввеж... Можна й так сказати.

— Ну, товаришу бригадире, чому ви такий похмурий? Давайте їсти й розмовляти.

— Я хочу вам сказати, Батире-ага, ми учора закінчили ремонт однієї квартири. Так от, господар цієї квартири такою доброю людиною виявився, на радощах він усе наливав нам коньяк... Усе наливав... ух... ух! От тепер голова розривається... Які дивні усе-таки бувають люди... Ух-х... Ну, що ж тут незрозумілого?

— Ах, ось у чому річ, хлопці! Зараз ми вилікуємо ваші голови, — сказав Батир Азізович і, обернувшись у бік кухні, погукав: «Гульшен!»

— Чого тобі?

— Принеси з холодильника пляшку із зірочкою...

— Він з благанням у голосі

Бригадир раптом посерйознішав і промовив:

— Ану, хлопці, тепер давайте почнемо працювати.

Хлопці підвелися, вийшли в коридор, взяли до рук щітки і не квапом почали готуватися до роботи.

— Батире-ага, ви казали, що треба починати з цієї кімнати. Тоді ми починаємо, — сказав бригадир. — У нас дуже мало часу. Через три дні ми повинні усе це закінчити. Самі знаєте, скоро буде Наврз. Ми теж хочемо разом з народом його святкувати.

Батир-ага перестав шептатися з Гульшен і голосно промовив:

— Якщо у вас окрім цих двох фарб немає інших, ми не дозволяємо вам розпочинати роботу. Коли буде добра фарба, тоді їх працюватимете.

— Що ви таке кажете?! — почав кричати бригадир. — За кого ви нас маєте? «Хочете ремонтуйте, хочете не ремонтуйте!» Ну, ні, так справа не піде! У нас нема часу підлаштовуватися під кожного. У нас твердий графік. І за графіком ми сьогодні повинні у вас розпочати ремонт, і до після завтра його завершити. Все. Ану відідіть, не заважайте нам працювати!

Робітники пожвавішали, щітки застукотіли об відрам, здійнявся шум.

— Послухайте, шановні, ми не згідні, щоб ви фарбували тими фарбами, які нам не подобаються. Це наша квартира! — почав ремствувати Батир Азізович.

Бригадир незаперечно промовив:

— Це не ваша квартира. Це державна. І ми — робітники, які виконують державну роботу. А тому давайте не будемо розводити теревені, а приступимо до роботи. У нас мало часу.

Робітники почали працювати. Один вмокав щітку в зелену фарбу, другий почав смішувати живуту з коричневою.

— Хлопці, що ви робите? — почала кричати Гульшен. — Забрудните килим. Батире, скажі їм що-небудь. Зара зони геть усе забрудніть. Стійте!..

— Стійте, є розмова, — сказав Батир Азізович.

Робітники на мить зупинилися і поглянули на господаря.

— Я відмовляюсь ремонтувати свою квартиру за рахунок комунального господарства і напишувам розписку, що буду сам робити ремонт.

— Ваша розписка нам ніщо, — відповів бригадир. — Нам не за усілякі розписки платять, а за виконану роботу.

Батир Азізович як побачив, що робітники продовжують свою справу, сполотнів:

— Що треба зробити?

— Ми не кажемо вам, зробіть це, зробіть те. Просто не заважайте нам працювати. Час іде. Ви повинні зрозуміти: ча-ас-! — Бригадир, витягнувши одну руку вперед, почав пучками пальців терти одна об одну. — Наша робота оцінюється часом. Скільки квартир ми ще повинні ремонтувати, усі вони чекають на нас. А ви на пустому місці морочите нам голови.

— Я зараз зателефоную до вашої контори і усе поясню вашому начальникові, шахрай безсовісні.

Батир Азізович здивувався, як ця думка не прийшла до нього раніше! Звичайно, начальство їм задасть прочухана і правильно зробить.

Відшукавши у своєму записнику потрібний номер, він тремтячими руками почав накручувати телефонний диск. Ніхто не брав трубку. Робітники, які на мить зупинилися, знову взялися за роботу. Стіни, вікна і двері вони почали фарбувати в зелений і жовтий колір.

Чоловік з дружиною геть сто-

ропили. Вони почали лементувати і метушитись.

— Стривайте! Зачекайте трохи!

— Батир Азізович і Гульшен про щось пошептались, і потім Батир Азізович сказав:

— О, давай хутчіше!..

Гульшен зникла і невдовзі принесла чоловікові гроши:

— Ось, товаришу бригадир, візьміть ці гроши за півдня вашої роботи. Візьміть і йдіть геть. У нас до вас нема ніяких претензій.

Бригадир неспішно порахував гроши, потім, скривившись, кинув їх на стіл, промовивши:

— Ми що, сьогодні повинні йти на новий об'єкт і почати там нову роботу? А для цього ми повинні попередити мешканців тієї квартири, що ми прийдемо, а то їх може не бути вдома, і ми можемо лишитися без роботи. І таким чином, весь наш сьогоднішній день піде коту під хвіст. Ви ж запропонували нам гроши за півдня роботи. Це що ж, ми через вас маємо зазнавати збитків? Ні, так не піде. Ми хочемо працювати! Ану, хлопці, ворушітесь, працюйте!

Робітники узялися за свої інструменти.

— Та-ак, я про це якось не подумав. Пробачте. Зараз... зараз...

Батир Азізович не встиг зиркнути на Гульшен, як вона миттєво принесла гроши. Батир Азізович взявши у дружини гроши, простягнув їх бригадирові.

— Ось, візьміть. Мені, здається, цього вистачить. Тепер будете задоволені.

Бригадир із серйозним виглядом порахував і ці гроши.

— Звичайно, це правильна оплата нашої праці, але ми за свій труд також одержуємо що й преміальні, в розмірі половини нашої зарплати. Так що ваша пропозиція нам не підходить, ми хочемо працювати і, працюючи, заробляти.

Робітники продовжили роботу. Батир Азізович поглянув на дружину. Гульшен знову побігла і принесла гроши.

— Ось вам преміальні! Ось вам додаткові гроши! — вигукнув Батир Азізович. — Візьміть, і щоб духу вашого тут не було!

Бригадир порахував гроши і сказав примириливим тоном:

— Ну, тепер, здається, усе вірно. Але ви, Батир-ага, здається, на нас образилися. Ми не маємо права ображати своїх замовників. Ні, не вийде, ми хочемо працювати.

Подружжя, лагідно посміялось, відповіло:

— Ну, що ви, навіщо ви так кажете? Ми не ображаемося на вас... Ви виявилися тімущими людьми, — промовив Батир Азізович.

— Нам дуже приємно, що ви виявилися тімущими людьми, — сказала Й Гульшен.

— Ну, що ж, якщо так, то ви казали, що напишете розписку, що відмовляєтесь від ремонту. Так пишіть же. Ми покажемо вашу розписку в управління, пояснимо ситуацію.

Батир Азізович узяв ручку і папір і почав писати.

— Ось, готово, візьміть!

Бригадир раптом різко відсторонив уже простягнуту руку.

— Що ж воно виходить? Це дуже делікатна справа. В управлінні на це відразу не погодяться. Я якщо перевірять?

— Ой, якщо перевірятимуть, то пояснимо всю ситуацію. Скажемо, що ми самі відмовилися, — сказала бадьорим голосом Гульшен.

— Ви не хвілюйтесь з цього приводу. Ми усе пояснимо, як слід, — підтверджив слова дружини Батир Азізович. І в його словах чулися нотки вдоволення.

Бригадир махнув рукою, мовляв, «а, сталося те, що сталося»,

і, взявши гроши і розписку, поклав їх до кишени.

— Нехай буде по-вашому, ви схожі на тімущих людей. Гаразд. Ану, хлопці, збиряйтесь, ходімо. Вони виявилися тімущими людьми. Нехай буде так, як вони хочуєт.

Робітники, узявшись відрам, фарби, щітки, потихеньку попрямували до дверей. Побачивши, що робітники от-от підуть, господарі радісно вигукнули:

— Дякуємо вам! Ви виявилися тімущими людьми.

Ім обом здавалось, що може щось статися і робітники знову залишаться.

Гульшен, побачивши, як один з них уже переступив поріг, радісно докинула:

— Дякуємо! Приходьте ще!

Батир Азізович невдоволено зиркнув на дружину, потім, глянувши на останнього робітника, що вже був за порогом дверей, погукав услід:

— До побачення!

Нарешті робітники пішли. Чоловік і дружина присіли і зітхнули.

Батир Азізович і його дружина Гульшен захистили свою квартиру від майстрів-ремонтників. Наступного дня подружжя їзділо по магазинах, купували фарби, вапно, щітки.

— Ремонт повинні закінчити до приїзду Найле з відпочинку, — сказала Гульшен.

— Ще є час, встигнемо закінчити, — відповів Батир Азізович.

Після таких бурхливих домовлянь з робітниками про ремонт квартири у характері Батира Азізовича сталися деякі зміни. Він почав часто задумуватися, тряпляючись, що коли його гукала Гульшен, то він здригався і щось вигукував. А з часом у нього з'явилася звичка кивати головою — інколи на знак згоди — зверху донизу, інколи на знак заперечення — зліва направо. І начебто цього було ще замало, він почав ще й розмовляти сам із собою. І врешті-решт змушений був звернутися до лікаря.

Батир Азізович, узявшись у лікаря вилісаній ним рецепт на ліки, вийшов на вулицю і пішов шукати найближчу аптеку. Йдучи до аптеки, дорогою побачив знайомі ворота, які були пофарбовані змішаною коричневою і жовтою фарбою, що набула незрозуміло якого кольору. Вони були прочинені.

Ба, та це ж двері управління комунального господарства! У Батира Азізовича близкавично промайнула думка в голові — зайдіти!

Він упевненими кроками увійшов до приміщення. За столом начальника управління сиділа тендітна жінка. Батир Азізович упізнав її. Це була Фаня-ханум.

— Де начальник? — спитав Батир Азізович грубим голосом.

Жінка уважно глянула на нього і промовила:

— Ві Баталов Батир?

— Так, я Баталов Батир, а де ваш начальник? — запитав він гучно. — Я спочатку хочу йому пояснити, хто я.

— Начальник! Начальник... у в'язниці. Скорі відбудеться суд...

— А де ті робітники?

— Вони також... там. Їх також судитимуть.

Батир Азізович зітхнув з полегшенням.

— Значить їх арештували, отже, їх буде покарано?

— Поки що йде розслідування, — сказала Фаня-ханум. — І вас, мабуть, запросять, як свідка. Ви усе поясните судді самі.

— Поясню! — вигукнув Батир Азізович. — Ще й як поясню! Ми не тільки тімущі люди, а й люди, які можуть усе пояснити.

І вийшов з управління, розмахуючи руками.

Переклад з кримськотатарської Данила КОНОНЕКИ

Павло ГЛАЗОВИЙ

СОЛДАТСЬКІ УСМІШКИ

ВЕЛИКИЙ ЧИН

Взяли торік у армію
Федька Каракузку.

А недавно він на місяць

Прибув у відпустку.

Все на ньому — як улите,

Чоботи бліскучі.

Такі хлопці не бояться

Ні грому, ні тучі.

Прийшла внuka пров

ПОЕТЕСА НЕЛЕГКОЇ ДОЛІ

Поетеса Олександра Ванжула з міста Хмельницького у травні відзначила свій високий ювілей — 75 років від дня народження. Пам'ятаю, років п'ятнадцять тому мене познайомив з нею мій добрій товариш і колега по перу поет Микола Федунець, чоловік Олександри. Вони приїхали з м. Хмельницького на черговий письменницький з'їзд (1996 р.), і ми мешкали по сусідству в одному готелі.

Тоді подружжя поетів з Хмельниччини й подарувало мені свої книжки — Микола вельми солідну збірку поезій «Неповторне», а Саша, Сашенька, як її з любов'ю називав мій друг, збірочку своїх віршів «Довір'я». А через кілька років, коли ми з Миколою Федунцем зустрілися знову в Києві, цього разу як делегати Третього Всеукраїнського форуму українців (2001 рік), мій друг-подолянин подарував мені збірочку поезій різних років своєї дружини, гарної поетеси Олександри Ванжули «Горицвіт» (м. Хмельницький, 1999 р.). Кілька років тому раптово, у розквіті творчих сил обірвалося життя чудового поета і моє щирого друга Миколи Федунця.

Часто перечитуючи книги, подаровані мені друзями з Хмельниччини, я згадую і Миколу, і його дружину Олександру. А оце гزادав, що в Саші день народження. Перечитав подаровані мені збірки її віршів і крізь призму її поезій побачив нелегкий життєвий шлях цієї жінки, яка й за складних обставин зуміла лишитися не лише дружиною, матір'ю, бабусею, а й поетесою. Ось і нещодавно в її місті відбулася презентація її тринадцятий збірки поезій «Осіннього листя жмутик», на яку вона широ запрошуvala й мене... Ще й ще перечитую схильоване вступне слово поета Миколи Мачківського до збірки поезій різних років «Горицвіт», яке він назвав «Полінована чаша Олександри Ванжули». Полінована — отже, гіркою, нелегкою була доля поетеси. «То ж з неї, тої долі, варто й почати», — назначає Микола Мачківський. І далі наводить спогад з життя маленької Саші, коли почалася війна і до їхнього села Велика Стадниця, що на Вінниччині, де 2 травня 1938 року народилася майбутня поетеса, увійшли німецькі солдати.

Маленка дівчинка сиділа в хаті біля вікна і сідала варениками, коли побачила, як у дів'ячі фашисти. Один з них націлився в її голівку. Усе, на щастя, обійшлося, бо в останню хвилину інший фашист-начальник «відвернув» зайду від злого умислу, а Сашенька на все життя запам'ятала пополотнілу матір і те, як сама, наляканка, заридала. А далі були чорні дні окупації, холод, голод повоєнних років, підневільна тяжка праця батьків у колгоспі. І, звичайно ж, справедливі нарикання людей на жахливі умови життя і праці, на деспотію влади.

Далі знову прочитую, М. Мачківського: «У той трагічний час Олександра Ванжула була школяркою. І в тому юному віці Сашеньку спіткало горе: батько її опинився серед тих, хто «не витримав», хто вирішив боронитися проти деспотії та насильства. І за це був владою схоплений, покараний. А Сашенька зі своїми братиками Павликом та Льонею опинилися у дитячому будинку. Опинилися тому, що й мами скоро не стало: недуга звела її в могилу у сорок два роки...».

І хоч дівчинка виростла, вивчилася й стала справжньою громадянкою своєї країни, але ж на серці лишилася пекуча болісна рана і за препресованого батька, і за смерть ще молодої матері... Оці болі, ці враження з дитячих літ, яких не дано їй позабути, вже зрілою людиною хвилювали її душу і виливалися у віршовані рядки, які народжувалися не в затишній кабінетній

тиші, а на роботі, вдома чи то на кухні, чи в безсонній нічні години. Переживши свое власне горе, нелегкі часи випробування, Олександра Ванжула лишилася на все життя небайдужою й до чужих негараздів:

*Життя важке,
Життя сувере...
Не всім відомо це чомусь.
Позвійті мене у ваше горе,
Я вистою. Не побоюєсь...*

Микола Мачківський пригадує, як «великою несподіванкою для Олександри Ванжули став вихід у світ її першої книжки віршів «Серпень». Про те подбав потай від неї поет Микола Федунець, натякаючи на щасливу дату, що сімнадцять років тому з'єднала що пару в серпні місяці. Але то була не просто забаганка вдячного чоловіка — в книзі містилися поезії, що заслуговували бути виданими. З них і почалася творча дорога Олександри Ванжули... В її творчості вловимі мужні і клічні нотки. Беруть за живе її скорбота і печаль, присутні там, де, здавалося б, вона мала б вдатися до проклять, помсти. Олександра Ванжула не сповідує принципу «око за oko». Вона хоче зображені мінулий і теперішній часи, по-своєму пояснити їх, навертати людей своїм словом не до розбрата, а до злагоди, милосердя, взаємопронесення.

*Твори добро, як Матір Божа вчила,
Не грайсь лиш сам — в своїм теплі.
Тоді й не згубиться твоя могила
На многощільній цій землі.*

І в правоті слів поета-земляка Олександри Ванжули Микола Мачківський переконується, читаючи вірші з її вибраних поезій різних літ. Тут присутні і поезія високого громадянського звучання, присвячена Україні (...Єдина моя, золота, люблю тебе, рідна і мила), рідні материнські мові, якої чураються безрідні івани та килини:

*Деса наша пісня — рій іскрин —
Зліта поза Уралами...*

А у Донецьку сто Килин

Від неї — відіцуралося..., рідній пісні, якої «усі початок знають, кінця ж чомусь — ніхто»; гнівним словом картає «рідних манкуртів», які схиляються перед чужим, а на своє «скидають каміння із узбіч...».

А хба можна пройти байдужими повз її чотирирядковий вірш «Прощання», який тематично дуже близький до вірша М. Рильського «Не бійтесь заглядати у словник». Але як же по-своєму обернула поетеса цю вічно болючу тему про рідну мову:

*Давай в село гайнем,
там ще не зник
Дух предківський,
Ше слово є прозорим.
Заглянемо в село,
як у словник,
Довідатись, чи правильно
говорим...*

Справді, як влучно, гарно, по-своєму сказала Олександра Ванжула! Адже село — це наш найкращий живий словник, і доки існує село, доти буде існувати й наша мова. Село — джерело і постачальник до міста не лише продуктів харчування, а й найголовнішого нашого духовного продукту — рідної мови. Вони, село, колиска мови, її місце народження, її витоки... Отож і закликає поетеса усіх нас, вихідців із села, частіше бувати в ньому, черпати, як у великому тлумачному словнику, рідну мову, пам'ятати її, знати, вивчати...

Глибоко хвилюють читача й ліричні поезії Олександри Ванжули, присвячені чоловікові, дітям, онукам, як осі ці мініатюра «27 травня», присвячена онукам Андрійку та Дмитрику:

*Дев'ята
Два промені.
Две усмішки
Нестомлені.
Две стежечки.
Две імені.
Два хлопчики
Вкраїнені...*

Данило КОНОНЕНКО

Як багато сказано оцім неологізмом «вкраїнені»!.. Тринадцять книжок віршів написала і випустила в світ на читацький суд Олександра Ванжула. З-поміж них — «Серпень», «Довір'я», «Біль у спадок», «Горицвіт»...

І осі тринацяття, видана до 75-річчя поетеси з такою символічною назвою «Осіннього листя жмутик». І хоч поетеса вступила в свою осінню пору життя, її осінь щедра на творчий ужинок. Книжка дуже солідна і за обсягом, і за тематикою. Тут є, звичайно, чимало кращих віршів з попередніх збірок, а є й написані останнім часом. Переважна більшість поезій, зібраних до книжки «Осіннього листя жмутик» засвідчують, що душа в поетесі така ж запальна і бентежна, як і в весняну пору її життя:

*Я не люблю літо
З його спекою, громом
і блискавками.*

*Я люблю свій травень
З його нарцисами і піоніями,
Я люблю щедру і багату
золоту осінь*

З її помірними дощами.

Вірші поетеси щирі і зворушливі, сповнені віри в людей, у їхній світливій розум:

*Якщо тумани сіри
дені обляжуть,
Налетить болю в душу
через край, —
Подумай: а комусь, можливо,
важче.*

*Не забувай про це, не забувай.
На правах поетеси вона лише застерігає їх, людей, не робити підлости і не брехати, закликає за будь-яких життєвих ситуацій робити «добро і все найкраще». І дуже вдало*

сказав про творчість поетеси Олександри Ванжули її земляк, поет Анатолій Глуща: «Олександра Ванжула може розтривожити душу одним рядком, вибудувати життєву колізію в рамках чотирирівша. «Сестра дитинства — та криниця» — і вже стелиться в пам'яті стежка спогадів та почувань». А інший земляк, поет Василь Кравчук у своєму передньому слові до книжки «Осіннього листя жмутик» підтверджив, що «Олександра Ванжула — поетеса широкого плану. Її творчість наповнена соціальними мотивами. І в цьому вона має перевагу над тими, хто захоплюється дрібнотям або ж занурюється в царину пасторалі. Перечитуючи книги поетеси, пере��онується в щедрості її душі, яку вона відає поезії».

Ми й самі можемо в цьому перевонатися, читаючи хвилюючі вірші поетеси з її ювілейної книги «Осіннього листя жмутик». Бо краще будь-яких слів про поезію говорять рядки самої життєтвореної поезії:

*Я вже стільки разів
Умірала,*

*Що лишилось мені
Тільки жити!*

Отож, вітаючи поетесу з Хмельниччини Олександру Ванжулу з її високим повноліттям, зичимо їй доброго здоров'я, людської щанси та поваги, любові близьких і, по можливості, нових світлих віршів. З роси та води Вам, Олександро Семенівно!

Олександра ВАНЖУЛА

«ОСІННЬОГО ЛИСТЯ ЖМУТИК»

ВКРАЇНО МОЯ..

Єдина моя, золота,
Люблю тебе, рідна і мила.
Ти — татова віра свята,
Яку не сховала могила.

Життя мене всюди і скрізь
Жбурляло в замеття щоденне.
Та долі крутилася вісь
Від щастя, що ти є у мене.

Під небом чужих заграниць

Бувати не раз випадало, —

Тепло твоїх добрих зірниць

Єство мое там зігрівало.

Судилося також пройти

«По диким степям Забайкалья».

Але й за чергом Чигири

Мені твоя пісня звучала...

І ось я у дома. Стою

На стежці, що сяє райно.

І знову у душу мою

Ти світиш, моя Україно.

Утвірджуєсь, моя золота,

Утвірджуєсь і дій, моя мила!

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

Ти — татова віра свята,

Яку не сховала могила.

* * *

Тебе чекаю — серце краю,
Коли ти в далечі доріг.
І відчуваю радість раю,
Якщо ступаеш на поріг.

А світ широкий та високий
Знікає, наче роси з віт.
Ти — чорнобривчик кароокий,
Що заступив собою світ.

Хай буде так у мить світання
І в час, як вечір тіні в'є.
Нехай любов моя остання
Тобі зів'януть не дає.

ЧЕРВОНИ БУРЯКИ

Летять літа,
Несуться, мов на крилах,
Далеко вже він,
Сорок шостий рік...
Лиш до сих пір, здається,
В мене в жилах
Тече той чистий,
Той цілющий сік.

Тече,
З дитячою зріднившись кров'ю...
Стоять в очах
Загублені роки...
Ви рятували нас.
Отож — і мовлю:
Спасибі вам,
Червоні буряки!
1989

ЯКБИ НЕ ТИ...
*З тобою мовчки в камінь перейду
І поселюсь у Всесвіті — з тобою.*

Микола Федунець

Якби не ти,
У вічне безгоміння
Душа моя відлинула б давно.
Не сипалось би
вранішнє проміння
На небові ключі через вікно.
Коли у мареннях
Являвся вирій,
Ти врятував не в сні, а наяву,
Аби двох сонечок стрічала щирість,
Які тебе спасителем назувати.

Якби не ти,
Чи бачила б Карпати
І райдуги при стищених горбах?
А ще — не толочила б рути-м'яти
З мелодіями травня на вустах.

На тих вітрах
Удвох і дали йти нам,
Де горе, смуток, радість —
пополам.
І вірити всечасно у єдине:
Й у Всесвіті щасливо буде нам.

ВЕЛИКА СТАДНИЦЯ

Тріптих

1
Пахне причілком
бузково й полинно,
Понад віконечком світло зелене.
Хатонько рідна, хатинко, хатино,
Знов твоя стежка
прослалась для мене.

Завше я маю тебе біля серця,
Ти ж бо давала душі мої крила.
Як тобі нині, признаїтися, живеться,
Рідних моїх ти пригадаєш, мила?
Шиба в сльозинах,
стіна помарніла...
Де вони, ранки — і юні, і веселі?..
Доля моя біля столу присіла,
Мовчки журбу п'є у рідній оселі.
2
Коли весна засіє квіти,
До хати отчої прийду...
Чи сонце в ній мені засвітить,
Чи слід дитинства віднайду?
Немає більше лип крислатих,
Що нас ховали від катів...
Алеї не видно біля хати,
Ніде — і тіні від батьків...
Тут Сталін татка в сорок восьмім
В життя навіки відібрав...
Під цю сосну, як встала осінь,
Просився братик умирати.

Не догукаюсь ранку того,
Коли проспала мами смерть...
До краю зболена дорога,
Крута життєва круговерть.
Усі згубились в краплях крові,
Спізнивши горе і біду...
Іду до хати дорогої —
Немов до пам'ятника йду...

3
Наснись мені, явись мені
Ставками та черешнями,
Людей святою близькістю,
Дорогами під веснами.
За те тобі вклоняюся,
Що тут в батьків родилася.
В душі мої — не каюся —
З тих пір живе родина вся.
Чуття мое не зміниться,
Любов — моя порадниця.
Чекай, моя Підвінниця —
Моя Велика Стадница!..

* * *

...А ми — діти війни...
Спомин мій — з далини.
Бачу слози, студену землянку.
Хлопчик міною гравсь
І осколків набрався —
Попрощається з ним на світанку.

Потім голод і мор,
Все забрали з комор.
Батька «ворогом» визнали.
За що?
Закортілося їм
Знищить рід наш і дім,
День вкраїнський зробити
Пропашим.

Я не в силі мовчати,
Оточ серця печаль
Принесла в двадцять перше
століття.
Ваші душі, кати —
Боже мілій, прости —
Хай на тому задушата світі.

ПРОХАННЯ

Давай в село гайнем,
там ще не зник
Дух предківський, ще слово є —
прозорим.
Заглянем у село, як у словник, —
Довідатись, чи правильно говорим.

НАЗАВШЕ

Зі всіх доріг
Найбільше ту запам'ятала,
Якою біль мене
Під вечір теплій вів.
Мені тополя
На краю її сказала:
— Не знаю, звідки й виглядати
Твоїх батьків...
Зі всіх доріг
Назавше ту запам'ятала...

РОЗДУМ
Сестра дитинства — та криниця,
Від неї воду я несла.
Запраглось раптом подивиться...
Але — нема вже джерела.

Колись життя й мене зрівняє,
Мої завіявили сліди...
Чи схочеться комусь, не знаю,
До мого горбика прийти.

27 ТРАВНЯ
Онукам Андрійку та Дмитрику

Дві вишеньки.
Два промені.
Дві усмішки
Нестомлені.
Дві стежечки.
Два імені.
Два хлопчики
Вкраїнені.

* * *

Петро Дяченко. «Чорні Запорожці». (Київ, Видавництво «Стікс», 2010 р.)

У спогадах командира 1-го кінного полку Чорних запорожців УНР Петра Дяченка розповідається про збройну боротьбу за Українську державу в 1918-1920 роках, зокрема бої на Чернігівщині та Харківщині, трагедію полковника Петра Болбочана, відступу Румунію і наступу із

Заліщиків на Київ, визволення столиці та втрату її, Перший зимовий похід Армії УНР, наступ восени 1920 року, відступ за Збруч та багато інших подій.

У спогадах Петра Дяченка переважають описи боїв проти більшовиків, махновців та деникінців.

Події відбуваються на території сучасної Вінницької, Дніпропетровської, Івано-Франківської, Київської, Кі-

* * *

Як Вам спиться, пане В'ячеславе?
Шо Вам сниться
в цю прогірклу мить?
Грати?.. Нарі?.. Молода держава,
За яку всячка душа болить?..
Грат і нар нема...
Імперські ж віжки, —
Як їх з долі України зняти?
Як народу очі хоч би трішки,
Хоч на мент розкрити, сил додати?
Не у кожнім погляді темнини,
Не усі впокорено мовчати...
З волі має вирости Вкраїна,
Але волю — треба здобувати.
Час іде, назаввішись переломним,
Біль нестерпний душу огорта...
Важко Вам, наш Лицаре
невтомний,
Дай Вам Боже — сил на всі літа.

БАЙДУЖІ

Не потрібні знахарства —
в недужжі, —
Я сказать готова будь-коли,
Що усіх переживуть байдужі,
Багатьох уже пережили.

ОЛЕКСАНДРА ВАНЖУЛА

**ОСІННЬОГО ЛИСТЯ
ЖМУТИК**

П'ють вони тихенько, неквапливо
І, не поспішаючи, жують.
В закамарках сховане їх мливо —
Не поділяться, не продадуть.
Їм чуже — комусь води подати.
Співчувань до хворого нема.
Не хвiliaють їх трагічні дати,
І проходять мовчки мимо зла.
«Україна — вигадка дивацька», —
Кажуть, поринаючи у сні...
Лиш до грому —
щоб не впав зненацька,
Вміють дослухатися вони.
Згаснуть дні — сумні,
грайливі, мрійні —
Наче трави, що пішли під ніж...
І — спокій — вони також покійні
Будуть, як і я, але — пізніш.
Буде так, лише в розpacі не плачу,
Відкупних нікому не плачу.
Маю рвійну і веселу вдачу,
З радістю несус свою свічі.
Про «спокійних» завше пам'ятаю,
Знаю їх заздалегідні суть.
Тож душі для них не відкриваю —
Віруси байдужості внесуть.
Хай собі жують, як і живали,
Вірють, що усе в них до пуття...
Я ж такі шукаю перевали,
Де байдужим муляє життя.

НАСТРІЙ

Дощ пройшов — і заспівала пташка
Поміж вмітих віт.
Жовтоока дивиться ромашка
На погожий світ.
Чорнобривцям он дарують радість
Маки й спориши.
І мені вже хочеться сміятись —
Інше вже в душі.

* * *

Так довго добиралася я
У цей Таврійський край,
І навіть не гадалося,
Шо тут — ну, просто рай.
Шукала мову рідну я
На пляжах і в містах,
Блукуючи подвір'ями,
Вдивляючись в уста.
Є! Галя із Тернополя
Тут важить кавуни,
Сховавшись під тополею
Від сонця з вишини.
Говорить українською,
І покупці — дива! —
Лиш кланяються низько її
За файні ті слова.
А Галя усміяється —
Шо їм сказати на те?
...Хто рідного цурається,
Бадиллям той росте.

* * *

Шукаю хороших людей.
І вони знаходяться.
Туляться іхні світлі душі
До моєї душі, тепло дарують.
Сьогодні я бачила,
Як хлопчик
Переводив через вулицю
Незрячу бабусю,
Садив її у тролейбус.
Багато є хороших людей, —
І стає світ добрішим.

* * *

ЗУСТРІЧ
Тихо зайшов до кімнати,
Від справ одірвав і мовив:
— Я хочу тобі сказати,
Що довго шукав, предовго
Тебе під цим дивним небом,
Шо пройдене — не вернути.
Лежить на столі у тебе
Осіннього листя жмутик.
Такі доля щедроти,
Неділенки й понеділки.
Я довго не буду...
— Хто ти?
— Я сум твій. Твій сум. І тільки...

* * *

Пісень не чути давніх
У лузі чи на полі...
«Бабусю, заспівайте...» —
Прошу — не допрошусь.
Лиш зрідка хтось затягне
Старе щось при застоллі,
Усі початок знають,
Кінця — ж ніхто чомусь.
Відроджуємо наш корінь,
У цьому наша слава.
Не даймо йому власті
На дно брудних канав.
Аби ніколи пісня
Подібною не стала
На стежку, що згубилась
Між темних диких трав.

* * *

Вони і досі «діють» компартійно.
Побачиш їх, де школа чи завком, —
Здається, по душі твої настійно
Погрюють чавунним молотком.
А може, їхніх то промов відлуння
З парламенту, де засідає власті?..
Нема добра, заснула сито чуйність,
І тягнеться неправда до причастя.
Допоки буде їх стіна підпільна,
Незримо царюватимуть вони...
Якщо такі у неї є «сині».

* * *

КРИМ
Ти, Криме,
наче лист розкішний клена,
У море Богом спущений з небес.
Краса твоя —
нев'януча й натхненна,
Ти — сонячне мереживо чудес.
Старий Гурзуф... І Коктебель!..
Камінчик
На спомин з місць волошинських
взяла.

Судак і Ялта... радісний промінчик
Мені світив тут, додавав тепла.
Вода шовкова. Барви в горах спілі...
Та я невдячна гостя. Чи простиш?
Хоч тут мій зір,
а серце — на Поділлі,
Де дружить із стежиною спориши.
Мені рідніше — соня, сіножаті,
Спів перепілок в золотих житах...
Бо рідна сторона, вона, як мати,
Нема дорожкої ніде в світах.

ПОКЛИЧТЕ...

Життя важке, життя суворе...
Не всім відомо це чомусь.
Позвійт мене у ваше горе,
Я вистою. Не побоюєсь...

* * *

То скідаємо в яр ми
Між крутых берегів,
То даемо мільяди
На сушиня лугів...

Так від роду до роду,
Від весни до весни
Нищим рідну природу
Й мовим: Боже, храни...

А вона хоче жити,
З лиходія зняти блуд.
Не гнівись, як вершти
Починає свій суд.

Кине смерч до поселень,
В степ спекоту зжене —
За погублену зелень,
За повітря чадне.

Жаль, що рідко знаходить
Стріли праведні тих,
Хто їй часто так шкодить
І доводить до лих.

Важко всіх розпізнати,
Хто буду розсипа.
Бо природа — як мати,
Що в любові сліпа.

* * *

Твори добро, як Матір Божа вчила,
Не грайсь лиш сам — в своїм теплі.

Тоді їй не згубиться твоя могила
На многогрішній цій землі.

* * *

СОНЯХИ
З ними була я ген-ген,
за Байкалом...

Цвіт золотий над зеленим загалом.
Згодом їх радо везла в Україну...

Соняхи промені гріють род

БЕРЕГІНЯ ХРАМУ КНИГИ

Нешодавно до редакції завітав наш давній і постійний передплатник із села Укромне Сімферопольського району Борис Трохимович Гнатюк. Він привіз нам фотознімки й вирізки з місцевих газет, у яких розповідається про діяльність їхньої сільської бібліотеки. Борис Трохимович попросив розповісти й у «Кримській світлиці» про його односельчанку, дуже порядну людину, справжню українку, чудового бібліотекаря Кларису Артемівну Сайчук.

Клариса Артемівна завідує бібліотекою-філалом №14 в селі Укромне вже понад 20 років. Віддає усю себе роботі, не шкодуючи сил. У бібліотеці, як у справжньої господині, вся література тематично упорядкована, читачам легко знайти книги на потрібну їм тематику. Як справжня українка вона не оминає державних свят України та визначних історичних дат, ювілеїв видатних письменників. У бібліотеці постійно діють тематичні виставки: «22 січня — день Соборності України», «29 січня — Крути — символ патріотизму та жертовності», «Пам'ять про них бережуть обеліски», «Вздрогнув в тревоге Чернобыль», «Моя держава — Україна» та інші.

Бібліотека, очолювана Кларисою Артемівною, тісно співпрацює зі школою, дитячим садочком, Будинком культури, радою ветеранів та адміністрацією сільської ради, отримує від них допомогу в проведенні різноманітних вечорів, зустрічей, свят. Перелічимо лише деякі з них, що найбільше запам'яталися укромнівцям: театралізоване дійство «Різдвяний вертеп «Ой радуйся, земле»; зустріч з ветеранами Великої Вітчизняної війни в День визволення с. Укромне «Мы цветы бросаем под ноги бойцам, что мир несли в наш край...», вечір-реквієм пам'яті жертв депортациї «Смят целый был народ и родины лишен...», на який були запрошені кримські татари, що зазнали депортації. Школярі розповідали про участю цього народу у Великій Вітчизняній війні, інсценували уривки з трагічних сторінок історії.

Запам'ятався жителям с. Укромне літературний вечір «Читаєш удивільного Грина і душу греєш теплій огонек», присвячений 130-річчю з дня народження письменника. А ще пам'ятають літературний вечір «Мед, что оставили мудріи пчелы — Даля толковий словник», присвячений 210-річчю з дня народження В. І. Даля. Учасники вечора відкрили для себе Даля — географа і мореплавця, ботаніка і зоолога, хірурга-офтальмолога, який оперував як лівою, так і правою рукою, а ще дізналися про незвичайні математичні здібності Даля, наостанок — про Даля-казкаря. Загадки, прислів'я, приказки, яких Даля зібрал понад 30 тисяч, звучали в залі, інсценувались твори «Во-

рість творчості письменника, а завдяки сценічному перевтіленню вони змогли краще познайомитися з творами Миколи Гоголя, культурою і традиціями того часу, і разом з глядачами зістартувати актуальність проблем, що розкриваються в гоголівських творах, з реальним життям.

Минулого року проводилася акція «Подаруй книгу бібліотеці», завдяки якій було поповнено книжковий фонд цікавою літературою. Родини Зайдінових і Максимкіних внесли до фонду бібліотеки понад 200 книг!

1 вересня 2012 року село Укромне святкувало своє 100-річчя. Відзначалися жителі села, які зробили значний трудовий внесок у його розвиток, а також ювіляри року. Серед них — М. М. Гончарова, яка була нагороджена Почесною грамотою та художникою книгою від бібліотеки як активний читач і на честь 70-річчя. Бібліотека провела для дітей конкурс малюнків на асфальті та вікторину.

«Години, проведені над книгою, — найкращі години. Вони підносять людину, збагачують її серце і розум, насичують моральною силою. Читання книг дає людині можливість пізнання світу, впевненіше діяти в ньому, приймати правильні рішення. Якби наше діти разом з татами, мамами, бабусями і дідусями читали, а потім разом обговорювали прочитані дитячі книги — С. Маршака, А. Барто, К. Чуковського, Б. Заходера, С. Михалкова та багато інших, то світ став би чистішим і добрішим, — вважає Клариса Сайчук. — Книги цих чудових дитячих письменників ненав'язливо, весело, захоплююче і талановито вчать дітей поважати старших, вчать вічливості, чесності, справедливості, відповідальності та патріотизму.

Все починається з дитинства. Якщо ці якості ми не закладемо дитині у ранньому віці, то у нас будуть засмічені вулиці, зламані дерева, як це відбувається сьогодні», — каже К. Сайчук.

Щоб долучити дітей до читання книг, наблизити і донести до кожної дитини радість спілкування з живою книгою, спонукати до сімейного читання та обговорення прочитаного, щорічно на весняних шкільних канікулах проводиться «Тиждень дитячої книги і музики».

У дитячому садочку «Журавлик», з яким бібліотека провела не один спільній захід, К. А. Сайчук разом з вихователем старшої групи Е. Г. Ізмайловою підготували і провели ранок «Палітра А. Барто — світ дітей у віршах» — як заключний етап Тижня дитячої

книги. Діти, тримаючи в руках улюблені іграшки, читали вірші про них, показували інсценування, співали і танцювали зі своїми іграшками. Цей захід ще більше розкрив дітям багатогранність творчості поетеси.

Серед школярів молодших класів підсумком заходів за програмою тижня дитячої книги став «Карнавал казкових героїв» за казками Шарля Перро, з дня народження якого минуло вже 385 років. Костюмоване свято вдалося на славу завдяки тісній співпраці з працівниками Будинку культури, вчителями та батьками. Прекрасні казкові феї вели всю програму свята. Тут були танці (який же карнавал без танців!), казкові вікторини та чарівні перевтілення. На сцени оживали герої казок «Подарунки феїв», «Спляча красуня», «Червона шапочка». Помічниками феї стали Попелюшка та Кіт у чоботях, які роздавали жетони дітям за правильні відповіді вікторин. Потім всі учасники вікторин, вистав, а також діти в костюмах були нагороджені книгами, які бібліотека отримала в дарунок від місцевих жителів.

У «Тиждень книжчиних іменін» в районній дитячій бібліотеці проходив конкурс дитячого читання «Найкращий читач України — 2013». Читачка укромнівської бібліотеки, учениця 4-А класу Маргарита Хорсун зайняла II місце в I-му турі Всеукраїнського конкурсу — розповідає бібліотекар.

— Також бібліотека взяла участь у конкурсі театральних міні-постановок за програмою «Велике читання» по книзі Рея Бредбері «451° за Фаренгейтом». Команда учасників — Кирило Занімоніц, Любов Цуканова, Анастасія Жердєва, Катерина Рибалко, Ганна Петрикіна отримали Подяки міністерства культури АРК за активну участь у конкурсі.

Звичайно, усі ці досягнення і цікаві заходи не з неба впали. Це велика і кропітка праця Клариси Артемівни з багатими дітьми, учнями Укромнівської школи, се-ред яких потрібно помітити «зірочки», підтримати їх, щоб вони засяяли своїми талантами.

Любов СОВІК

Левка чудово зіграв Данило Піддубний, панночку — Зера Куртбедину. Дуже гарно виконав свою роль — хоровод русалок — народний танцювальний колектив «Грандекс». Тепло зустріли глядачі виступ Вакули та Оксани у виконанні школярів Антона Спичака й Саніє Пателової.

Звучали уривки з повісті «Тарас Бульба» — опис ступу читали школярка Олена Бахтизова та завідувача бібліотекою Клариса Сайчук. Ведучі літературного вечора — Аня Шендрик, Аліє Ахчилова та Сейт-Мамут Умеров захоплюючи розповіли про творчість М. В. Гоголя.

Учасники постановки зізналися, що шкільна програма не може розкрити всі тонкощі та вишука-

ЩО ДЛЯ МЕНЕ КОБЗАР

Що є Кобзар для мене, Україно? То душа твоя, прекрасна й чарівна, Наче пісня, зі сторінок лине — Тиха, ніжна й трішечки сумна... Пісня ця про сонечко ласкаве, Чисте небо, скосені поля, Ліс зелений, квіти, сірі скали — Найгарніша у Всесвіті Земля! Україна — рай земний, прекрасний, І як дім свій, я люблю його: Море синє, місяць й зорі ясні, Та в цій пісні не лише добро. Є у ній надія, є страждання Всіх людей, знедолених життям. Їх даремні мрії, сподівання, Ночі, віддані молитвам і сльозам. Часом чути в пісні сміх дитячий, Очі світлі уявляю я. Кожен Кобзарев буде вячний, Прочитає, зрозуміє, що сім'я, Дім, любов до рідних, Батьківщина — Це святе, і це Кобзар зберіг. Наче мати — наша Україна. А Кобзар — немов наш оберіг.

МОЯ ЗЕМЛЯ

Моя земля, мій рідний край, Моя ріднесенка країна, Завжди живи, завжди співай, І квітни вічно, Україно!

Твій шепт листя у лісах, Твоє блакитне небо чисте. І сяє у моїх очах Золоте сонце променісте!

Я ніби знову чую спів, То колискова хвиль високих, То крик у небі журавлів, І шелест трав, і віtrу кроки.

Поля твої широкі, нене, Сади твої — у квітах всі. Приими, ріднесенка, від мене Низький уклін твоїй красі!

Я бачу хат привітні вікна, А вдалини — постati скель. Співає соловейко рідний, Тут рідне все, це краща із земель!

I де б я не була, мої думки Завжди летять до тебе, Україно! До дому, нееньки і пісень дзвінкіх, До найгарнішої у Всесвіті країни!

Катерина РИБАЛКО

с. Укромнe
Сімферопольський район

УКРАЇНСЬКА РАПУНЦЕЛЬ

Не помилуся, коли скажу, що серед чарівних казок братів Грімм найулюбленішою для дівчаток усього світу є розповідь про довголоску Рапунцель. А три роки тому на наших екранах з'явився ще й американський мультфіلم «Рапунцель: заплутана історія», який враз побив усі рекорди прокату. Мати довгу косу — мрія багатьох українок, адже здавна в народі кажуть: коса — дівоча краса.

Цими днями офіційно була визначена володарка найдовшої коси серед українських дівчаток. Нею стала восьмирічна одеситка Кароліна Червонюк. Її ніколи не підстригали, тоді нині волосся вже досягло 135-сантиметрової довжини. Саме цей показник і зареєстровано в Книзі рекордів України у номінації «Найдовше натуральне дитяче волосся».

Кароліні подобається її казковий образ принцеси Рапунцель, хоч догляд за таким розкішним шовковистим волоссям потребує терпнини й витримки, чимало часу і навіть матеріальних витрат. Адже фланкона шампуню вистачає на 3-4 миття. Щоб волосся не сіклося,

Сергій ГОРИЦВІТ
На фото: Кароліна Червонюк та її улюблена книжка

Вже стає доброю традицією проведення свята Івана Купала в селі Штормове Сакського району. Завдяки медіа-фестивалю етнічних культур «Екран для дружби» ми познайомилися з чудовим колективом з м. Тульчин Вінницької області. Народний фольклорно-драматичний театр «Червона калина» Тульчинського училища культури (художній керівник Микола Тихонович Сафоняк) на фестивалі навчав дітей з різних куточків України, різних національностей і конфесій, проведенню стародавнього обряду.

Цього року до них приєдналися ще два дитячі колективи — зразковий хореографічний ансамбль «Задоринки» із Сімферополя (керівник Ірина Іванівна Беловенцева) і зразковий аматорський театр читців «Індіго» Штормівського сільського будинку культури (керівник Віра Дмитрівна Студенникова).

Діти за короткий термін підготували насичену програму. Вони водили хороводи, грали в народні ігри, стрибали через багаття, а головне — це свято об'єднало і подружило його учасників. Поки будуть існувати такі заходи, які знайомлять і об'єднують, буде жити дружба на землі, буде мир.

Організувала таку творчу зустріч громадська організація «Разом з нами» (голова правління —

Людмила Анатоліївна Поскребишиева), яка працює під девізом «Ми різні, але ми разом!»

Вікторія БУРЦЕВА

«Джерельце»

МРІЄ, НЕ ЗРАДЬ! Я ТАК ДОВГО ДО ТЕБЕ ТУЖИЛА...

ПРОБА ПЕРА

Майбутнє належить тим, хто вірить у красу своєї мрії.
Елеонора Рузельт

Сон... Золотий сон — як мрія про щастя, радість. Я люблю кутатися у прозору шаль снovidінь, коли не розуміш, усе це дійсність чи просто вигадка? Цей казковий політ душі у простір таємниці і загадок! Там, у солодкому полоні снів, не треба прикидатися. Мені здається, що ті казки, які створюються під теплою ковдрою ночі, даровані нам не просто так...

Я бачила дивний сон. Він дійсно був дивним. Сон, коли до кінця не розуміш: це реальність чи просто марево? Це було так реально, ніби у тому примарному видінні вирішувалось щось складне і важливе для мене. То була картина, намальована на полотні моїх мрій, сподівань, надій.

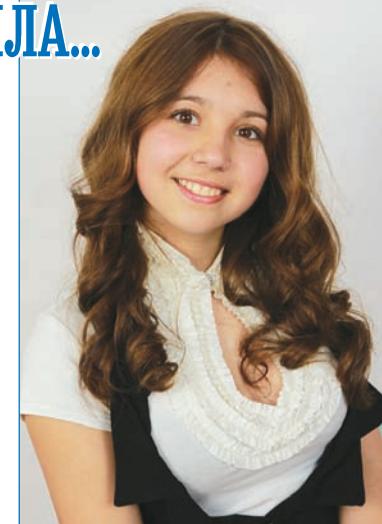
Я стою на високій скелі, далі — глибока прірва, по іншій краї прірви — поле, безмежне житнє поле. Це ніби дві реальності, а між ними — міст, нестійкий, він хітається від кожного подиху вітру. Важке колосся жита переплелося з ніжно-блакитними дзвіночками, вони мерехтять і кліче мене. Кожною часточкою душі я відчуваю спокій і тишту того літнього царства, те, чого не вистачає в сірих буднях реальності...

Світанок. Найспокійніша пора дня. Час, коли народжується день підмелодійну пісню жайворонка. Хтось обачливо вимикає зорі, витирає останні темні фарби на небі... Сонце велично випливає з-за лінії горизонту. Тонким промінням кличе в свої обійми прозорі кришталіки роси. Вони з блиском підіймаються в небо. А сонце таке горде, незалежне, величне, проте його промінці ніби обіймають мою душу. Лагідні теплі усмішки проникають у самісіньке серце, намагаються зцілити душевні рани, наповнюють мене зсередини гарячим золотим сяйвом. Кожним нервом я відчуваю подих сонячного тепла. Мені здається, що до сонця можна доторкнутися. Я простягаю руку... Ще трішки, ось-ось... Холодний подих вітру б'є мене по руці, посміхається, запрошує мене до танцю. На мить, на коротку жахливу мить мені здається, що це все примара, і ця хитка стіна між реальністю і темним дивним оазисом впаде, але ні — це дійсність. Та я хочу потрапити туди, за межу прірви. Позаду мене немає сонця і повних золотих колосків. Шо там? Може дощ, бо все навколо темне й нечітке; чи туман: він вороже підступає до мене і хоче захопити у полон, у свою брудну і холодну ковду, сплетену із байдужості людських душ... Але страшно йти тим хитким мостом, що розгойдається від кожного подиху вітру. До мене підкрадається відчай, бере в обійми своїми слизькими, неприємними руками, заковує серце у залізні ланцюги. Здається, ще залишилось зовсім трішки до чогось особливого, дуже важливого, того, чого підвідомо так довго чекала. Кайдани спадуть, і я полечусь... Народжується день, сповитий сонячними усмішками, а для мене час зупинився...

Навіщо цей сон? Кого повинна розглядіти у сірому просторі туману чи десь там, на дні прірви? Кого повинна зустріті? Свою мрію? Мрію, яка завжди була янголом-охоронцем, мрію, яку завжди ховала від себе, мрію, в яку навіть мене час зупинився...

Навіщо цей сон? Кого повинна розглядіти у сірому просторі туману чи десь там, на дні прірви? Кого повинна зустріті? Свою мрію?

Мрію, яка завжди була янголом-охоронцем, мрію, яку завжди ховала від себе, мрію, в яку навіть

боюсь повірити. Вона так довго проростала в моїй душі, така виконана, вистраждана, така гаряча. Майже полу'яння, та її можна взяти в руки, вона розтопить сніги. Вона зовсім поруч, але я не можу доторкнутися до неї, не можу побачити; я відчуваю її тепло, запах землі із сумішшю легких ароматів польових квітів, але не можу доторкнутися... Холодний слизький туман повільно наближається до мене, та мені страшно перейти на інший бік по хиткому мосту, страшно впасти, а здається у полон туману — означає втратити себе там, де сотні зневірених душ у просторі темряви й дощу.

«Мрі! Кохана й єдина, дай мені сили, наснаги!.. Дай мені крила злетіти, хоча б на мить, хоча б на секунду, щоб торкнутися губами небес і навіті впасти. Але не дай зневірітися, не дай здатися. Допоможи!» — я хочу закричати, та мені страшно. Здається, що це не сон, і навколо, як у повсякденному житті, багато людей, вони скажуть: «Навіженна!». «Ні, я так більше не хочу!» — крик зривається з моїх вуст. Чи, може, я божевільна? Бо бачу, як розмоляю зі своєю душою. З тою маленькою частинкою душі, яку врятувала моя Мрія. Вонакаже, що не треба прохати та страждати, треба повірити, якою б дивною ти не здавалася іншим.

Я відчуваю, що готова довіритися мрії, готова зробити крок перед... Треба заплющити очі. Затамувати подих. Крок. Ще крок. Я не впала! Але я страшно! Вітер злітиться, розхутиє міст, наче гойдалку, і кожен раз, з кожним кроком мое серце завмирає, а потім калатає швидко-швидко, наче хоче вирватися з грудей, втекти від страху. Та ніякі сили природи не здатні перешкодити мені на шляху до моєї мрії, я вперто іду вперед.

Крапля. Ще одна крапля. Це дош? Холодні краплини все швидше і швидше летять з неба, потоки води заливають мое обличчя, волосся, одяг. Не страшно і не холодно. Поряд зі мною моя мрія. Тільки вперед. Цей дощ — ніби випробування для мене. І ось він скінчився. Райдуга! І сонце ніби грає на кольорових струнах веселки.

Шо далі? Не знаю. Так, мое тепле літо буде не завжди — колись полековдрую вкрай зими, буде холодно, але ж поряд буде моя крилата мрія-птиця. А після кожної зими, навіть найлютошої, приходить весна, а потім — літо...

Це був дійсно дивний сон. Коли я прокинулась, то зрозуміла, що доля дала мені бажані відповіді на запитання. Тепер я отримала свої крила...

Христина ЖДАН, учениця 10 класу Стальівської ЗОШ І-ІІІ ступенів Джанкойський район

УВАГА: КОНКУРС! Хоча й на календарі — КА-НІ-КУ-ЛІ! — «Джерельце» закликає своїх юніх читачів до участі в творчих конкурсах! Зокрема, на **КРАЩУ РОЗПОВІДЬ ПРО УЛЮБЛЕНІХ УЧИТЕЛІВ**. Напишіть до «Джерельця», за що ви шануете своїх учителів-наставників, чи хотіли б бути схожими на них.

Ще одне творче змагання — на **КРАЩУ РОЗПОВІДЬ ПРО ТЕ, ЯК І ДЕ ВИ ПРОВЕЛИ СВОЇ КАНІКУЛИ**, чим вони запам'яталися. Це можуть бути прозові або поетичні твори обсягом до двох друкованих аркушів. Ілюстрації (фото, малюнки) — тільки вітаються! Надіслайте ваші твори звичайною чи електронною поштою на адресу редакції, кращі з них будуть опубліковані, а переможців чекають призи!

ТВОРІТЬ! ДЕРЗАЙТЕ! ПЕРЕМАГАЙТЕ!

УКРАЇНСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ В БОЯХ ЗА КРИМ (1941-1945 pp.)

(Продовження. Поч. у №29-30)

ГЕОРГІЙ КНИШ (КНИШЕВ) (1922)

Народився в с. Петрове на Кіровоградщині. Учасник війни з 1941 р. до Перемоги. Був навідником, командиром підрозділу протитанкових і гаубичних гармат у складі 20-ї стрілецької дивізії Кримського фронту. Воював також на Сталінградському та Воронезькому фронтах. Брав участь в обороні Керчі. Був поранений в Криму (1942). Героїка війни відображенна у збірках віршів «Джерело», «Рубеж», «Фарватер», романі «Приїзд» та ін., в збірнику нарисів про однополчан «Троянди на мармурі» (1980).

ный черноморец», «Вперед за Родину» та ін. Окрім виданням вийшла книга віршів «Победитель» (1941). Героїка війни знайшла відображення в книгах віршів «Матросский край» (1947), «Морская книга» та ін.

* * *

«...Першими читачами віршів Б. Котлярова були героїчні захисники Севастополя, матроси чорноморських кораблів, бійці морської піхоти».

В. Галанов, газета «Красный флот», 6 лютого 1948 р.

ВОЛНА

Было так: только серый песок,
Только рваная пена прибоя.
Ветер, ветер, сшибающий с ног,
И усталость от горького боя.
Вот и все. Даже солнечный свет
С черноватым каким-то оттенком...
Мы идем. А дойдем или нет?
Как пробиться, товарищ Годенко?
Мы одни на откосе пустом —
Два простых, два пехотных матроса.
Что ж не скажешь ты мне ни о чем?
Или в шуме не слышал вопроса?
Справа — море. А слева — холмы
И летящие полосы дыма.
Это видим отчетливо мы,
И, должно быть, оттуда видны мы.
На холмах, за холмами — враги...
Прорвались и в степные просторы,
Докатились до Волги-реки,
Забрались на Кавказские горы.
Мы упали вдвоем на песок.
И взглянул на Годенко я снова.
Он в пути почирнел, изнемог.
Но я жду его верного слова.
Накатилась, хлестнула волна,
Разлетелась над гладью откоса.
И оставила брызги она
На губах, на ресницах матроса.
Мне слова его еле слышны.
Только вижу — скимаются пальцы...
«Обязательно после войны
Приведу сюда сына купаться!..»
Мы дошли до своих, доползли,
Пили с болю, смеясь, у колодца.
Лейтенант улыбнулся: «Пришли?»
И добавил: «А спать не придется».

Борис Котляров, 1942 г.

АФАНАСІЙ КРАСОВСЬКИЙ (1911-1983)

Народився на Смоленщині. Учасник війни з червня 1941 р. Всю її пройшов старшиною 1-ї статті.

Був кореспондентом флотської газети «Красний черноморець». Брав участь в обороні Одеси, Севастополя, Керчі, Кавказу, визволенні Новоросійська і Севастополя.

Виступав з віршами, нарисами, статтями в газеті «Советский флот», багатотиражках кораблів і з'єднань морської піхоти. Події воєнних років знайшли відображення в багатьох віршах і піснях, які входили в

БОРИС КОТЛЯРОВ (1911-1989)

Учасник війни з червня 1941 р. до Перемоги. До червня 1943 року служив на Чорноморському флоті — командиром стрілецького взводу в 29-ї авіабазі, взводу автомашиністів у 15-му Окремому батальйоні морської піхоти і в 707-й авіабазі. Брав участь в обороні Севастополя та багатьох інших міст. У роки війни виступав з віршами в газетах «Крас-

13—15 грудня 1934 р.

3

1775 р. — Катерина II видала маніфест, який офіційно ліквідував запорізьке козацтво.

Народилися:

1819 р. — Григорій Галаган, громадський діяч, український філ, меценат, великий поміщик на Полтавщині і Чернігівщині, представник відомого старшинсько-дворянського роду Галаганів.

1925 р. — Володимир Верменич, український композитор, хоровий диригент, педагог.

4

День Повітряних Сил Збройних Сил України

День залишника

1687 р. — гетьманом України обрано Івана Мазепу.

Народилися:

1757 р. — Володимир Боровиковський, український іконописець, художник-портретист.

1854 р. — Марія Заньковецька, українська актриса театру та кіно.

5

1886 р. — у США вийшла перша газета українською мовою «Америка».

1919 р. — Нестор Махно оголосив про створення своєї повстанської армії.

Народилися:

1899 р. — письменник Борис Антоненко-Давидович.

1903 р. — Борис Гміря,

З пером і автоматом

окрім збірки.

У повоєнні роки жив і працював у Севастополі.

ФЕОДОСІЙСКАЯ БАТАЛІЯ

В бронзе на чорном мраморе Сидить Айвазовський с палістрою И пристально смотрит в море, Недавно

гримевше битвою.

Притихла за ним Феодосія Под самой грядою горною, Где на врага нас бросило С палубы море Черное. Гремела вода неистово, В пирсы врезалась фугаска, Валились на взорванной пристани фашисты в пробитых касках. И тьма разрывалась в клочья Стальной корабельной мощью, Казалось, свистели осколками Звезды на небе колкие. И море гремело стально, Мы шли на врага в открытую... Писал Айвазовский баталію С палістрою насікв з пробитою.

Афанасій КРАСОВСКИЙ 1914 г. Черноморський флот

«Усе життя Афанасій Красовський поєднав можню працю моряка з поетичною творчістю. І в цій книзі сурова правда трудових і ратних подвигів передана схильовано, яскраво. Сторінки збірки вибраних творів поета осияні почуттям патріотизму, емоційною щедрістю, почуттям дружби морської, закohanістю в природу і людей рідної землі».

Микола Наєнібіда.

Передмова до збірки Афанасія Красовського «Матроска вірність» 1972

ЄВГЕН КУЗНЕЦОВ (1912-1994)

Народився в м. Керч. Учасник війни з липня 1941 р. Був рядовим. Воював у Криму. В жовтні 1941 р. під Переяском був тяжко поранений. У травні 1942 року в боях за Керч знайшовся відносно відповідно до землі».

Публікував вірші на сторінках фронтової преси і в газетах «Красний Крим», «Ставропольська правда» та ін. Героїка війни відображена у віршах, що входили до збірок «От всего сердца», «Стихи», «Земля родная», поемах «Память сердца», «Мальвы» та ін.

АТАКА

Враг укрепился на высотке.
Огонь такой — не описать.
Уже светело на высотке
И осыпался звездный сад.
Спеша за танковой колонной,

ля успішної кар'єри комерційного ілюстратора, Воргол прославився як художник, кінорежисер, продюсер і письменник.

Помер

1657 р. — Богдан Зиновій Хмельницький, гетьман Війська Запорозького.

7

1918 р. — Українська Держава й Область Війська Донського підписали договір про кордони.

1932 — у СРСР запроваджено «Закон про п'ять колосків» — депресивний радянський закон часів Голодомору. На літо 1933 року за цим законом було засуджено 150 000 осіб. Зокрема, засуджували дітей, які намагалися знайти хоч якусь їжу.

Народилися:

1812 р. — Нестор Амбодик-Максимович, український учений-енциклопедист, один із основоположників наукового акушерства, фітотерапії, ботаніки.

1937 р. — Лесь Курбас, український режисер, актор, теоретик театру, драматург, публіцист.

1940 р. — Дмитро Яворницький, український археолог, етнограф, історик.

6

Народився:

1928 р. — Енді Воргол (англ. Andy Warhol, справжнє: укр. Андрій Варгола — американський художник українського (лемківського) походження, засновник художньої школи поп-арту. Піс-

навстречу нашему огню!
Бежали в полний рост тевтоны,
Держася за толстую броню.

Разгорячясь, друзья снимали
Свои шинели на ходу.

И многие уже не встали
Из тех, кто в первом шел ряду.
А день звенел, из солнца соткан,

Но с отвоеванной высотки
Я мог в грядущий день взглянуть.

Євгеній КУЗНЕЦОВ
май 1942 г. под Керчию

ГРИГОРІЙ КУЛИНИЧ (1919-1998)

Народився в с. Орловець Городищенського району на Черкащині. Учасник війни з листопада 1942 р. до Перемоги. В складі 77-ї стрілецької дивізії 51-ї армії був учасником визволення Криму.

У повоєнні роках, після закінчення філологічного факультету Київського держуніверситету, працював на видавничій роботі. Автор багатьох літературних статей, розвідок, рецензій. Перекладав з російської та білоруської мов. Був кандидатом філологічних наук.

ЛЕОНІД КУЛИЧЕНКО (1918-1977)

Народився в с. Шабельники Чигиринського району на Черкащині. Учасник війни з липня 1941 р.

Був бійцем 296-ї стрілецької дивізії 9-ї армії на Південному, Південно-Західному фронтах. Брав участь в обороні Одеси, визволенні Новоаркієвська і Керчі.

В роки війни виступав у фронтовій пресі.

ІВАН ЛУЦЕНКО (1915-?)

Іван Антонович Луценко народився в с. Прибужжя Доманівського району Миколаївської області. Учасник війни з серпня 1941 р. Служив старшиною батареї 852-го артилерійського полку 276-ї дивізії Кримського фронту. Брав участь у прориві на Керченський півострів, де його було тяжко поранено в травні 1942 року.

Виступав з нарисами і статтями в дивізійних газетах. У повоєнні роках написав книги про письменників-фронтовиків: «Вони полягли в бою» — про творчість Я. Качури та О. Десняка, «Фронтові листи Олекси Десняка».

менник та державний діяч.

1947 р. — Софія Ротару, співачка, народна артистка СРСР, України.

8

День військ зв'язку України

Народилися:

1833 р. — Омелян Огоновський, літературознавець, автор «Історії літератури руської».

1834 р. — Осип-Юрій Федкович, український письменник романтичного напряму, предвісник українського національного відродження Буковини.

Помер

1949 р. — Іван Пілдубний, український спортсмен-боець, шестиразовий чемпіон світу з боротьби.</

ХАЙ ПРАПОР ДЕРЖАВНИЙ НАД МОРЕМ ЗАВЖДИ МАЙОРИТЬ!

**Хай лунають сьогодні
пісні і промови,
Хай сяє на морі
під лагідним сонцем
блакитъ,
Хай гордо й високо
стоять вікові бастіони,
І прapor державний
над морем завжди
майорить!**

28 липня в селищі Переяславль у військовій частині А-2320 відбувся святковий концерт до Дня флоту України. При-

вітати захисників морських рубежів Вітчизни з професійним святом приїхали працівники 8-го Гарнізонного будинку офіцерів м. Сімферополя.

Морська служба у нас завжди була однією з найпрестижніших військових професій. Овіяна романтикою, легендарною славою воїнів у матроських бушлатах і безкозирках, ославана у піснях, вона завжди притягувала справжніх чоловіків, людей мужніх, сміливих, відважних і відданіх своїй Батьківщині.

Концерт розпочався із за пальної армійської пісні «Солдат Вітчизну боронить», яку виконала інструтор культури-просвітньої установи 8 ГБО Юлія Качула.

Солістка 8 ГБО Ірина Філімонова зачарувала глядачів-військовослужбовців професійним виконанням

світових хітів. Виконав популярні мелодії у джазовій обробці саксофоніст Едуард Волков, а звукорежисер Антон Куценко професійно забезпечив якісне звучання в актовому залі.

Справжнім подарунком для вояків став виступ головного редактора газети «Кримська світлиця», заслуженого журналіста України Віктора Качули, який під гітару виконав власні пісні, написані ще понад 30 років тому під час служби в Групі радянських військ у Німеччині.

Звичайно, усе починається з любові... Батьківської — яка оберігає нас від труда, помилок, відчаю; та кохання, яке нас отримує, надихає, робить світ кращим. Ось про такі справжні почуття прозвучала ще одна армійська пісня В. Качули «Облака» у

виконанні доньки Юлії, яка стала родинкою концерту і підняла настрій усім присутнім.

Із побажанням добра, родинної злагоди, здоров'я, щастя і нових звершень у благородній справі служіння Україні та її народові артисти завершили святковий концерт. (Інф. «KC»)

ФЕСТИВАЛЬ «КРИМСЬКІ ЗОРІ» ПРОХОДИТИМЕ ЩОРІЧНО

В Криму у рамках фестивалю «Кримські зорі» проведуть пересувні виставки фотографій і архівних документів конкурсу і творчі зустрічі з відомими артистами, композиторами і поетами — учасниками фестивалю в 70-90-х рр. Про це говориться в положенні конкурсу, затвердженному розпорядженням Ради міністрів Криму 23 липня.

Згідно з положенням, в конкурсі «Кримські зорі» братимуть участь діти від 12 до 16 років.

Фестиваль проводитиметься щорічно у вересні-жовтні з метою підтримки дитячої і юнацької творчості, розвитку культурних зв'язків між містами і районами Криму, формування позитивного іміджу Криму на регіональному, державному і міжнародному

рівні. Фестиваль проходить під патронатом голови Ради міністрів Криму Анатолія Могильова. «Я вважаю, що такий фестиваль для обдарованих дітей у віці від 12 до 16 років дуже потрібний Криму», — переконаний Анатолій Могильов.

Підсумки конкурсу і фінальний гала-концерт пропонується провести 1 жовтня в Міжнародний день музики.

* * *

Раніше Анатолій Могильов запропонував відродити колись масштабний і популярний музичний фестиваль «Кримські зорі». Цього року фестивалю виповниться 40 років. Конкурс пропонується провести в два етапи: перший відбірковий тур — в містах і районах Криму, другий республіканський етап з фінальним гала-концертом в Ялті.

Управління інформаційної політики
Ради міністрів АРК

ДЖИМ МОРРІСОН НОСИВ ВИШИВАНКУ

Знайдено ексклюзивні фото культового співака Джима Моррісона в українській вишиванці. Фотографії зроблено 1966 року американським фотографом Гаем Вебстером.

За легендою, що сорочку Джимові подарував русин за

походженням Андрій Варгола, відомий в усьому світі як Енді Ворхол.

Як розповіла «Українському погляду» Галина Хом'як, у 1968-69 роках вона навчалася в Нью-Йоркському університеті і підробляла у

«SURMA Ukrainian book and music store» — українській етно-крамниці, що й досі є на 11 E 7th St . Вишиванки завжди були ходовим товаром, а особливо модними стали наприкінці 60-х - початку 70-х років. Так, у свої «зміні» Галина особисто бачила, як іх придбали Джиммі Хендрікс, Роберт Редфорд, Кендіс Берген та Вуді Аллен. Частим гостем у крамничці SURMA був Енді Ворхол, майстерня якого розташовувалася неподалік. Богемні тузовки у майстерні «Фабрика» відівдували найвидатніші зірки тієї епохи, адже Ворхол співпрацював з Елізабет Тейлор, Джимом Моррісоном, Елвісом Преслі, Міком Джаггером, Лайзою Мінеллі, Джоном Ленноном, Даїно Росс, Бріджіт Бардо, Майклом Джексоном та ін.

<http://www.ukrinform.ua>

УКРАЇНСЬКІ БАРДИ, ВАС ЧЕКАЄ ДОНУЗЛАВ!

Щороку в Криму проводиться чимало пісенних конкурсів і фестивалів, зокрема, й авторської пісні. Зрозуміло, що вони практично стовідсотково — російськомовні. А че є у нас українська авторська пісня, яка вона, про що, де звучить, хто її творить? А може, україномовним бардам варто також провести у Криму фестиваль, щоб інших послухати й себе показати і гуртом пошукати відповіді на поставлені вище запитання?

Ось таку ідею запропонував «Світлиці», пам'ятаючи про наші колишні масові газетні пісенні акції, наш

давній читач і шанувальник Михайло Степанович Микичюк із с. Мирне під Євпаторією. І не лише ідею, але й місце, де такий фестиваль можна провести вже у вересні цього року: це озеро Донузлав, де розташована дача

Михайла Степановича, яка й може стати майбутньою фестивальною пісенною площацією. Заінтригувались? Тоді всі деталі за тел.: (067) 650-14-22, (050) 957-84-40. Ідея — е! Унікальна фестивальна площація — чекає! Шукаємо учасників!

АНОНС!

Запрошуємо на відкриття виставки «ART NAIV — магія дуету митців», що відбудеться 6 серпня 2013 року о 12.00 год. На виставці будуть представлені картини з дерева художника Андрія Брайлова й вироби майстра з кераміки Юлії

Андреєвої. Організатор — ДО «Всеукраїнський інформаційно-культурний центр». Місце проведення: м. Сімферополь, вул. Павленка, 48, 2-й під'їзд.

Довідки за тел.: (0652) 54-23-49 (50). Прес-служба ДО «ВІКЦ»